

Reetta-Leena Mikkonen

Vanhempien ajatuksia Päiväkoti Kalinkan
kaksikielisyyden toteutumisesta

Kysely lasten vanhemmille

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Reetta-Leena Mikkonen Vanhempien ajatuksia Päiväkoti Kalinkan kaksikielisyyden toteutumisesta – Tyytyväisyyskysely lasten vanhemmille 62 sivua + 2 liitettä 9.4.2012
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaaliala
Suuntautumisvaihtoehto	Varhaiskasvatus
Ohjaajat	Lehtori Aini Ronkainen Lehtori Eija Raatikainen
<p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli toteuttaa tyytyväisyyskysely suomalais-venäläisen Päiväkoti Kalinkan lasten vanhemmille kaksikielisyyden toteutumisesta päiväkodissa. Kyselyn tarkoituksena oli saada tietoa siitä, toteutuvatko vanhempien mielestä päiväkodin tavoitteet lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamisesta, kaksikielisyyden muodostumisesta positiiviseksi arvoksi lapselle ja vieraan kielen ja kulttuurin opettamisesta lapsille vanhempien mielestä. Työn teoreettisena lähtökohtana oli monikulttuurinen varhaiskasvatus ja varhaiskasvatuksen sosiaalipedagogiikka.</p> <p>Hyödynsin työssäni sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Keräsin aineiston vanhemmille suunnatulla puolistrukturoidulla kyselylomakkeella keväällä 2012. Jaoin kyselylomakkeen kaikille perheille, ja täytettyjä kyselyitä sain takaisin yhteensä 32. Analysoin suljetut kysymykset määrällisesti ja avoimet kysymykset sisällön erittelyn ja teemoittelun avulla.</p> <p>Tuloksista kävi ilmi, että vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä Päiväkoti Kalinkaan ja sen kielen ja kulttuurin opetukseen. Kyselyn perusteella vanhemmat pitävät kaksikielisyyttä hyödyllisenä ja positiivisia mahdollisuuksia tuovana asiana lapsen elämässä. Vanhemmat myös arvelivat lastensa saavan tukea kaksikielisyydelleen päiväkodissa ja oppivan siellä itselleen vieraampaa kieltä ja kulttuuria. Erityisesti kaksi- ja venäjänkieliset vanhemmat pitivät myös tärkeänä, että heidän lapsillaan oli mahdollisuus saada kaksikielisyyttä tukevaa varhaiskasvatusta. Sen koettiin tukevan maahanmuuttajaperheen arkea. Vanhemmat myös toivoivat työntekijöiltä tiukempaa pitäytymistä omassa kielessään päiväkodin arjessa. Vanhemmat toivoivat myös, että lapsen kielen oppimista seurattaisiin systemaattisesti, ja siitä keskusteltaisiin vanhempien kanssa. He toivoivat myös enemmän tietoa päiväkodin kielen ja kulttuurin opetuksesta.</p> <p>Kyselyn tulokset osoittivat tärkeäksi, että kaksikielisen varhaiskasvatuksen jatkuvuus varmistetaan ja sitä kehitetään. Se on yksi keino vastata kansainvälistyminen mukanaan tuomiin haasteisiin varhaiskasvatuksen kentällä.</p>	
Avainsanat	varhaiskasvatus, monikulttuurisuus, kaksikielisuus, kaksikielinen varhaiskasvatus, kielen ja kulttuurin opetus

Author Title	Reetta-Leena Mikkonen Parent's thoughts about the actualisation of bilingual education in The Day Care Centre Kalinka – Questionnaire to the children's parents
Number of Pages Date	62 pages + 2 appendices Spring 2012
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Aini Ronkainen, Senior Lecturer Eija Raatikainen, Senior Lecturer
<p>The purpose of my Bachelor's thesis was to carry out a questionnaire survey to the parents in the Finnish-Russian Day care centre Kalinka about the actualisation of bilingual education. The purpose of the questions was to get information about parents' thoughts of Kalinka obtaining its goals of children's balanced bilingualism, bilingualism being a positive value to children and children's language and cultural education. The theoretical background of the thesis consisted of multicultural early childhood education and social pedagogy of early childhood education.</p> <p>The questionnaire was semi-structured, and it included both open questions and questions with limited options. It was carried out in spring 2012. The forms were delivered to every family, one form to each. I got back 32 filled forms. I analyzed the questions with limited options by the quantitative method and the open questions by the content analysis and classifying the answers into themes.</p> <p>The results showed that the parents were mainly content with Kalinka and its language and cultural education. The parents considered bilingualism to be useful and bring positive possibilities into their children's lives. They thought that their children received support in their bilingualism and learnt a foreign language and culture in Kalinka. Especially bilingual and Russian parents considered the possibility to get early childhood education that supported bilingualism very important. In their opinion it supported the everyday life of immigrant families. The parents also gave some suggestions of what in their opinion needs developing in Kalinka. They suggested that the employees should more intensively use their own native language. They also wished that the children's learning of languages could be followed systematically and discussed with the parents. They wished also to be informed about the language and culture education in Kalinka.</p> <p>The results lead to the conclusion that it is important to continue and develop the bilingual early childhood education. It is a potential way of answering to the challenges caused by growing internationalization of the Finnish society.</p>	
Keywords	early childhood education, multiculturalism, bilingualism, bilingual education, language and cultural education

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus	2
3	Monikulttuurisuus Helsingin varhaiskasvatuksessa	4
4	Päiväkoti Kalinka	5
4.1	Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelman painotuksia	6
4.2	Päiväkoti Kalinka Helsingin varhaiskasvatuksen kentällä	7
5	Opinnäytetyön teoreettisista lähtökohdista	8
5.1	Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatuksessa	9
5.2	Monikulttuurisuus ja kaksikielisyys	10
5.3	Lapsilähtöisyys varhaiskasvatuksessa	14
5.4	Kasvatuskumppanuus	15
5.5	Opinnäytetyön toteutuksen teoreettisista taustoista	16
5.5.1	Survey-tutkimuksen teoreettisista lähtökohdista	17
5.5.2	Sisällön erittely ja teemoittelu	18
5.5.3	Vastaajien perusjoukon valinta	19
6	Kyselyn toteutus	19
6.1	Kyselylomakkeen laatiminen	20
6.1.1	Tutkimusongelma	20
6.1.2	Kysymysten laatiminen	20
6.2	Saatekirje	23
6.3	Kyselyn toteuttaminen	24
7	Kyselyn tulokset	25
7.1	Vastaajien taustat	25
7.2	Hoitopaikan valintaperusteet	28
7.3	Vanhempien suhtautuminen kaksikielisyyteen	29
7.4	Vanhempien arviot lapsen kielenoppimisesta	31
7.5	Vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkodin toimintaan	37
8	Johtopäätökset	38

8.1	Vastaajien taustat	38
8.2	Hoitopaikan valinta	41
8.3	Vanhempien ajatuksia kaksikielisyydestä	42
8.4	Vanhempien ajatuksia kielen ja kulttuurin opetuksesta päiväkodissa	44
8.5	Vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkodin toimintaan	51
9	Pohdinta	52
9.1	Opinnäytetyön luotettavuus	52
9.2	Opinnäytetyön eettisyys	54
9.3	Päiväkoti Kalinka nyt ja tulevaisuudessa	55
10	Yhteenveto	58
	Lähteet	60
	Liitteet	
	Liite 1. Tyytyväisyyskysely	
	Liite 2. Kyselyn saate	

1 Johdanto

Suomessa on käyty jo muutaman viimeisen vuoden ajan tiivistä keskustelua koko ajan kasvavasta maahanmuuttajien joukosta ja sen vaikutuksesta suomalaisten arkeen ja yhteiskuntaan. Mediassa on keskusteltu esimerkiksi siitä, miten joihinkin Helsingin kaupunginosiin on alkanut muodostua maahanmuuttajien keskittymiä ja miten alkuperäisväestö on alkanut muuttaa näiltä alueilta muihin kaupungin osiin. Sama ilmiö on levinnyt myös näiden alueiden lähikouluihin, joissa on havaittu maahanmuuttajaperheiden lasten määrän kasvavan vuosi vuodelta ja alkuperäisväestöön kuuluvien lasten määrän vastaavasti pienenevän vuosittain. (Leino 2011. MOT toimitus 2010. Salminen 2010. Helsingin sanomat 2011.)

Julkisessa keskustelussa on pohdittu muun muassa sitä, onko tällainen maahanmuuttajien sijoittuminen tiettyihin kaupunginosiin ylipäätään hyvä vai huono asia. Lisäksi keskustelussa on pohdittu Suomen maahanmuuttajapoliittisia linjauksia ja tilanteen tuomia uusia vaatimuksia Suomen kouluopetukselle ja varhaiskasvatukselle. Keskustelusta on käynyt ilmi, että monia ihmisiä nykyinen tilanne ei tyydytä ja että tarvitaan toimenpiteitä, kuten esimerkiksi poliittisten linjausten miettimistä uudelleen sekä koulujen, päiväkotien ja sosiaalityöntekijöiden resurssien lisäämistä siten, että he voivat paremmin vastata työssään kansainvälistymisen tuomiin vaatimuksiin.

Vaikka monikulttuurisuus ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet ja haasteet ovat nousseet julkiseen keskusteluun laajemmassa mittakaavassa vasta muutama vuosi aikaisemmin, itse ilmiö on tuttu jo aiemmilta vuosikymmeniltä. Toimittamansa kirjan *Maahanmuuttajat – Kulttuurien kohtaaminen Suomessa* johdannossa Karmela Liebkind esittää Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan (PAKSI) vuoden 1994 mietinnössä olleen toteamuksen siitä, että Suomen on kehitettävä yhteiskuntaansa ja kansalaisten asenteita monikulttuurisuutta silmälläpitäen, sillä ulkomaalaistaustaisia ihmisiä tulee jatkossa olemaan suomessa aiempaa enemmän (Liebkind 1994: 9). Suomalaisten suhtautuminen maassa asuviin ulkomaalaistaustaisiin ihmisiin vaikuttaa paljon siihen, miten ulkomailta suomeen muuttaneet löytävät paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Maahanmuuttajataustaisissa henkilöissä piilee samalla tavalla mahdollisuuksia kuin alkuperäisväestössäkkin. On tärkeää löytää nuo mahdollisuudet ja saada ne käyttöön.

Tämä tapahtuu helpoimmin ja nopeimmin silloin, kun ulkomailta Suomeen muuttava henkilö kokee olevansa tervetullut ja arvostettu omine kulttuuritaustoineen.

Tavatessamme toisia ihmisiä meillä on tapana toimia siten, miten olemme aina tottuneet toimimaan sen enempiä miettimättä. Tämä voi vaikuttaa toisessa kulttuurissa kasvaneesta vieraalta ja omituiselta. Tästä syystä meidän tulee tiedostaa enemmän oman toimintamme kulttuurisidonnaisuutta. Tämä puolestaan tapahtuu parhaiten tutustumalla muihin kulttuureihin ja kieliin, havainnoimalla ja pohtimalla vieraan kulttuurin toimintatapoja ja kielen käyttöä eri tilanteissa. (Kaikkonen 1994: 44, 57-58.) Samalla saamme tietoa muista kulttuureista, ja tämä auttaa lievittämään mahdollisia ennakkoluuloja muita kulttuureja kohtaan.

Myös varhaiskasvatuksen kentällä voi tapahtua tällaista vieraaseen kieleen ja kulttuuriin tutustumista. Vaikka pieni lapsi ei vielä kykene harjoittamaan käsitteellistä omaa kieltä ja kulttuuria koskevaa pohdintaa, hän voi siitä huolimatta tutustua vieraaseen kieleen ja kulttuuriin ja oppia pitämään erilaisten kulttuurien olemassaoloa luontevana asiana elämässä. Näin myös varhaiskasvatuksen kentällä on mahdollista vaikuttaa suomalaisten asenteisiin ja arvoihin, edistää suvaitsevaisuutta ja auttaa näin kansalaisia näkemään monikulttuurisuuden positiiviset mahdollisuudet, esimerkiksi kaksikielisten päiväkotien toiminnan kautta.

Tämä kuvaamani julkinen keskustelu herätti kiinnostuksen ottaa monikulttuurisuus näkökulmaksi omaan opinnäytetyöhön. Lisäksi halu suuntautua varhaiskasvatukseen vaikutti opinnäytetyön aiheen sijoittumiseen myös varhaiskasvatuksen kentälle. Sainkin Helsingissä sijaitsevasta suomalais-venäläisestä päiväkotikielikeskuksesta toivomuksen toteuttaa opinnäytetyönä tyytyväisyyskysely päiväkodin lasten vanhemmille. Päätin toteuttaa kyselyn siten, että sen avulla saisi tietoa vanhempien ajatuksista päiväkodin kaksikielisydestä ja sen toteutumisesta.

2 Opinnäytetyön tarkoitus

Tässä opinnäytetyössä on toteutettu tyytyväisyyskysely lasten vanhemmille suomalais-venäläisessä Päiväkotikielikeskus Kalinkassa. Idea kyselyyn tuli päiväkodilta itseltään. Sen tarkoitus oli saada tietoa vanhempien ajatuksista päiväkodin kaksikielisydestä ja sen toteu-

tumisesta päiväkodin arjessa, jotta toimintaa voitaisiin kehittää jatkossa vastaamaan paremmin perheiden tarpeita. Päiväkoti Kalinka on parhaillaan mukana kansainvälisessä EU:n rahoittamassa Via Light -projektissa, jossa yksi tavoitteista on kartoittaa ja analysoida projektiin osallistuvien maiden käytössä olevia kaksikielisen opetuksen menetelmiä sekä kaksikielisyyttä koskevaa opettajakoulutusta. Lisäksi projektin tarkoitus on kehittää arvioinnin pohjalta EU:lle yhtenäinen kaksikielisen opetuksen koulutusohjelmanrunko, joka mahdollistaisi ja edistäisi myös opetushenkilöstön kansainvälistä vaihtoa EU:ssa. (Via Light 2011. Abstract.) Uskon opinnäytetyöni palvelevan osaltaan myös tätä tiedontarvetta eräänlaisena taustalla olevana tiedonkeruuna. Päiväkodille on hyödyllistä tietää, mitä vanhemmat ajattelevat päiväkodin kaksikielisyydestä ja millaisena päiväkodin kaksikielinen toiminta välittyy heille.

Helsingin kaupunki tekee vuosittain asiakastyytyväisyyskyselyn sinä vuonna päivähoitossa aloittaneiden lasten vanhemmille. Kyselyssä selvitetään koko Helsingin kaupungin alueen vanhempien tyytyväisyyttä muun muassa hoitopaikan saamiseen, sen valintaprosessiin ja siihen liittyvään tiedon saantiin ja päivähoiton aloitusprosessin onnistumiseen hoitopaikassa kasvatuskumppanuuden toteutumisen kannalta. (Sosiaalivirasto 2011.) Myös vanhempien tyytyväisyyttä päivähoiton lapsilähtöisyyden ja kasvatuskumppanuuden toteutumisen kannalta on tutkittu aiemmin opinnäytetyöissä. Vanhempien ajatuksia kaksikielisuuden toteutumisesta suomalaisessa päiväkodissa selvittävää opinnäytetyötä en sen sijaan ole löytänyt yhtäkään, joten päätin tarttua kaksikielisyys- ja sitä kautta monikulttuurisuusteemaan myös tästä syystä.

Opinnäytetyön tarkoitus on hankkia tietoa vanhempien ajatuksista siitä, välittääkö Kalinka vanhempien mielestä varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitsemaansa positiivista asennetta vieraita kulttuureja kohtaan ja oppivatko lapset vanhempien mielestä päiväkodissa itselleen vierasta kieltä ja kulttuuriperinnettä. Lisäksi tarkoitus on hankkia tietoa siitä, onnistuuko lapsen oman äidinkielen tukeminen Kalinkassa. Näin opinnäytetyö toteuttaa osaltaan esimerkiksi suomalaisessa varhaiskasvatuksessa tärkeinä pidettyjen kasvatuskumppanuuden ja lapsilähtöisyyden toteutumista Päiväkoti Kalinkassa. Tämän lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on tarjota sellaista tietoa monikulttuurisuudesta varhaiskasvatuksen kentällä, josta saattaa olla hyötyä mietittäessä esimerkiksi sitä, miten päivähoitopalvelut saataisiin paremmin vastaamaan myös maahanmuuttajaperheiden tarpeita sekä edistämään heidän sopeutumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan

3 Monikulttuurisuus Helsingin varhaiskasvatuksessa

Tänä päivänä Helsingissä on paljon maahanmuuttajataustaisia pysyvästi Suomessa asuvia perheitä, joiden lapset kuluvat kunnallisen päivähoiton piiriin ja joita päivähoiton tehtävät ja tavoitteet myös koskevat. Nämä perheet tulevat eri maista ja eri kulttuureista, ja jotta päivähoiton tehtävät ja tavoitteet toteutuisivat myös heidän kohdallaan, tulee kasvattajien kiinnittää erityistä huomiota heidän tukemiseensa. Näin todetaan Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (pdf) 2011: 3.)

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainittu maahanmuuttajaperheiden tukeminen määritellään tapahtuvaksi vahvistamalla lapsen omaa kulttuurista identiteettiä, tukemalla samaan aikaan suomalaisen kulttuuriperinteen ymmärtämistä ja lapsen suomen kielen oppimista. Lapsen tukemisen puolestaan katsotaan auttavan maahanmuuttajaperheen tilannetta laajemmin. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (pdf) 2011: 3.) On myös tärkeää, että maahanmuuttajaperheen lapsen omaa kieltä ja kulttuuria tehdään tutuksi päiväkodin muille lapsille. Tämä viestittää lapsille sitä, että myös maahanmuuttajalapsen oma kulttuuri on hyvä ja arvokas, ja vahvistaa osaltaan positiivisella tavalla maahanmuuttajalapsen kulttuurista identiteettiä. Samalla muut lapset saavat tietoa maahanmuuttajalapsen kulttuurista, mikä vähentää sen vierautta, ja näin he pääsevät tutustumaan itselleen vieraaseen kulttuuriin. Tästä puhuu myös Eila Alijoki kirjassaan Pesästä pieni ponnistaa – Lasten varhaisten vuorovaikutustaitojen tukeminen. (Alijoki 1998: 35.)

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään lapsilähtöisyys tärkeäksi periaatteeksi kaikessa päivähoiton toiminnassa. Näin myös maahanmuuttajaperheiden lasten oman äidinkielen ja kulttuurin vahvistamisessa sekä Suomen kielen ja kulttuurin opetuksessa lapsilähtöisyyden tulee olla tärkeimpänä periaatteena. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (pdf) 2011: 5.) Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan varhaiskasvatuksessa sitä, että toiminnan sisältöä suunnitellaan lasten omista kiinnostuksista ja kehitystasosta käsin. Varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään edelleen huomion keskipisteeksi lapsille ominainen toiminnan tapa - leikkiminen, liikkuminen, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen ja tutkiminen - osana lapsilähtöisyyttä. Suunnitelman mukaan kasvattajan keskeinen tehtävä on rikastaa lasten toimintaa sisällöllisesti ja huolehtia toiminnan tavoitteellisuudesta. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (pdf) 2011: 3.) Tämä tarkoit-

taa sitä, että myös suomenkielen ja kulttuurin avaaminen maahanmuuttajataustaiselle lapselle tulee tapahtua lapsen omasta kokemusmaailmasta ja kiinnostuksista käsin, lapsen omasta aloitteesta lapselle itselleen ominaisen toiminnan, leikin, avulla.

Lisäksi Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa katsotaan tärkeäksi myös, että päivähoiton toiminnassa toteutuu vanhempien ja kasvattajien välinen kasvatuskumppanuus, jolla tuetaan vanhempien oikeutta osallistua varhaiskasvatukseen. Sitä toteutetaan pääasiassa laatimalla lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä arvioimalla sitä jatkuvasti yhdessä vanhempien kanssa. Tällä pyritään siihen, että "lasten toiminta ja siihen vaikuttaminen organisoidaan vuorovaikutteisena prosessina, jonka toimijoina ovat lapset, kasvattajat ja vanhemmat". (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (pdf) 2011: 3.) Maahanmuuttajaperheiden kohdalla vanhempien osallisuus varhaiskasvatukseen on nähdäkseen aivan erityisen tärkeää. On tärkeää, että maahanmuuttajaperheen vanhemmat saavat tietoa suomalaisen päivähoiton tavoista toimia.

Maahanmuuttajaperheen lapselle päivähoiton alkaminen tarkoittaa vielä isompaa elämänmuutosta kuin suomalaisen perheen lapselle. Tavanomaisten, kaikkia lapsia koskevien muutosten lisäksi maahanmuuttajataustaisen lapsen arjen kieli- ja kulttuuriympäristö muuttuvat. Lapsi viettää viitenä päivänä viikossa suurimman osan päivästänsä hänelle entuudestaan vieraan kielen ja kulttuurin piirissä. Tällöin vanhempia kuulemalla ja heidän toiveitaan huomioimalla päiväkodin henkilökunta voi tasoittaa osaltaan eroa lapsen päiväkotiarjen ja kodin todellisuuden välillä. Henkilökunta voi esimerkiksi ottaa päiväkodin arkeen mukaan lapselle ennestään tuttuja ja turvallisia asioita ja tuoda näin yhtenäisyyttä ja jatkuvuutta lapsen elämään. Toisaalta taas vanhempien on helpompi tehdä sama omalta osaltaan, kun he tietävät, mitä päiväkodissa tapahtuu ja millaista kasvatusta ja ohjausta lapsi siellä saa. Tämä auttaa myös maahanmuuttajaperheitä sovittamaan elämäänsä suomalaisen yhteiskunnan arkeen ja näin kiinnittymään siihen.

4 Päiväkoti Kalinka

Päiväkoti Kalinka on perustettu vuonna 1990, ja se sijaitsee läntisessä Helsingissä, Hämeenlinnan-väylän ja Kehä 1:n tuntumassa, Suomalais-venäläisen koulun vieressä. Sen tiloissa toimii neljä kokopäiväisessä hoidossa olevista lapsista koostuvaa ryhmää sekä yksi osapäiväaikaisten lasten ryhmä. Päiväkoti Kalinka on kaksikielinen ja -

kulttuurinen oppimisympäristö sekä suomen- että venäjänkielisille lapsille. Päiväkodin henkilökunnasta noin puolet puhuu äidinkielenään venäjää ja puolet suomea. Kahden kielen kuuluminen kaikessa päiväkodin toiminnassa on Kalinkalle ominaisin piirre. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan lapsen molempien kielten omaksumisen tarve tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamiseksi. Kalinkassa korostetaan lapsen äidinkielen oppimisen tärkeyttä riippumatta siitä, kumpi kielistä on kyseessä. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 2-3.)

Päiväkoti Kalinkassa on käytössä sinne kehitetty Kielileikki-menetelmä, jonka avulla lapsille opetetaan molempia päiväkodin kieliä. Siinä aikuisten keskeisimmiksi rooleiksi määritellään aktiivinen vuorovaikutukseen houkutteleva, keskusteluun osallistuminen ja uusien käsitteiden ja sanojen esitleminen. Puheen sisältöä tehdään usein ymmärrettäväksi havaintomateriaalien ja kuvien avulla. Tarvittaessa kaksikielisten aikuisten tehtävä on myös tulkata viesti lapselle. Näin he tekevät vuorovaikutustilanteista erikielisten lasten välillä helpompia. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 2.)

4.1 Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelman painotuksia

Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmassa päiväkodin toiminta-ajatus on ilmaistu näin: ”Kalinka tarjoaa lapsille lämminhenkisen ja kaksikielisen oppimisympäristön, jossa leikki on tärkein tapa tutustua uusiin asioihin yhdessä toisten kanssa” (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 4). Kalinkan arvoja ovat varhaiskasvatussuunnitelman mukaan turvallisuus, kaksikielisyys, yksilöllisyys ja yhteisöllisyys, lapsilähtöisyys ja kestävä kehitys (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 4-6). Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmassa on siten paljon samaa kuin Helsingin kaupungin suunnitelmassa, vaikka sieltä löytyykin paljon myös Kalinkan omia, nimenomaan sille kaksikielisenä ja kaksikulttuurisena päiväkotina ominaisia asioita. Näitä ovat esimerkiksi edellä mainitut kaksikielisyys, yksilöllisyys, yhteisöllisyys, kestävä kehitys ja kaksikielisyyden tuoma näkökulma lapsilähtöisyyteen.

Kuten jo edellä käy ilmi, Päiväkoti Kalinkassa suomen ja venäjän kielet ovat keskeinen osa kaikkea toimintaa, ja tästä syystä myös kaksikielisyttä siellä pidetään yhtenä sen arvoista. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan kieltä voi oppia vain, jos oppii pitämään kielitaitoa ja sujuvaa kaksikielisyttä positiivisena arvona elämässään. (Päiväkoti Kalin-

kan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 5.) Kalinkan tavoitteena on myös kulttuurisen monimuotoisuuden vaaliminen ja pyrkimys tasa-arvoon ja suvaitsevaisuuteen (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 6).

Myös Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmassa on Helsingin vastaavan suunnitelman tapaan lapsilähtöisyys keskeisellä sijalla, ja se on yksi Kalinkan arvoista. Sen mukaan leikki on lapselle ominainen tapa tutustua uusiin asioihin ja oppia yhdessä toisten kanssa. Leikki onkin Kalinkan kielenopetuksen tärkein väline. Toisaalta Kalinkassa lapsilähtöisyys tarkoittaa myös sitä, että lapsille annetaan mahdollisuus valita niin kielellisesti kuin leikkikulttuuriltaan itselleen tuttu ympäristö. On tärkeää, että lapsi saa harjoitusta ja tukea myös omalla äidinkielellään, jotta siitä voi kehittyä lapsen käsitteellisen ajattelun väline. Toisaalta taas lapsia myös kannustetaan ja tuetaan yhteiseen leikkitoimintaan heille vieraalla kielellä. Tavoitteena on, että leikki ei katkea kielen vaihtuessa ja että lapset oppivat toimimaan joustavasti ja toisia ymmärtäen molemmilla kielillä. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 4.)

Kalinkan arvoihin kuuluu vahvasti myös lapsen yksilöllisen ja ainutkertaisen kehityspolun huomioiminen asetettujen haasteiden ja tavoitteiden suhteen. Lasten kehityksen eritahtisuus ja oppimisen yksilölliset edellytykset ja tarpeet on huomioitava muun toiminnan ohella myös vieraan kielen opetuksessa ja sen suunnittelussa. Vaikka lapsia tuetaan kaiken aikaa omatoimisuuteen, samalla myös ohjauksen ja tuen tarve huomioidaan. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 5-6.) Myös vanhempien toiveet lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa rakennettaessa vaikuttavat ratkaisevasti siihen, mitkä lapsen tavoitteet kaksikielisyyden osalta ovat. Vanhemmat saavat vaikuttaa siihen, missä määrin lapselle opetetaan vierasta kieltä ja kuinka paljon äidinkieltä tuetaan.

4.2 Päiväkoti Kalinka Helsingin varhaiskasvatuksen kentällä

Päiväkoti Kalinka on ollut toiminnassa yli 20 vuotta. Sillä on vakiintunut asema pääkaupunkiseudun kaksikielisten päiväkotien piirissä ja perheiden arjessa. Päiväkodilla on myös voimakas side vieressä sijaitsevaan suomalais-venäläiseen kouluun, joka puolestaan on ollut toiminnassa jo 57 vuotta. Osa päiväkodin lasten vanhemmista on käynyt aikanaan Suomalais-venäläistä koulua ja haluaa, että myös omat lapset opiskelevat samassa koulussa. He haluavat myös luoda jatkuvuutta lastensa elämään tuomalla

heidät hoitoon Kalinkaan. Kalinkassa lapsi saa pohjaa suomen ja venäjän kielen taidoilleen ja voi luontevasti jatkaa opiskelemaan viereiseen Suomalais-venäläiseen kouluun. Iso osa päiväkodin henkilökunnasta on myös työskennellyt päiväkodissa koko sen olemassaolon ajan ja on kokenutta ja ammattitaitoista henkilökuntaa. Päiväkodille ja sen kaksikieliselle toiminnalle on siten kysyntää tämän päivän pääkaupunkiseudun arjessa, ja kysyntä varmasti kasvaa jatkossa.

Toisaalta Päiväkoti Kalinka on yksityinen päiväkotiki, jolta Helsingin kaupunki ostaa päivähoitopalveluita. Kaupunki kilpailuttaa ostopalvelupäiväkotinsa kolmen vuoden välein, kuten laki vaatii. Tämä heikentää päiväkodin asemaa ja tuo siihen epävakautta, joka näkyy hyvin konkreettisesti päiväkodin arjessa. Käytännössä päiväkodin toiminnan jatkuminen on vaakalaudalla joka kolmas vuosi, työntekijät eivät voi olla varmoja työsuhteen jatkumisesta ja myös vanhemmat tuovat aktiivisesti esiin huoltaan toiminnan jatkumisesta kilpailutuksen yhteydessä.

Kalinkassa on päivähoitossa kaikkiaan 98 lasta. Heistä kokopäiväisessä hoidossa on 84 lasta ja 14 osa-aikaisessa päivähoitossa. Kokopäiväisistä hoitopaikoista kaupunki on tänä toimintakaudeksi ostanut 70 paikkaa. Loput neljätoista paikkaa ovat täyttäneet yksityisellä paikalla olevat lapset. Hoitomaksuista neuvotellaan vuosittain Helsingin kaupungin kanssa. Yksityisesti Kalinkassa hoidossa olevien lasten hoitomaksut puolestaan määräytyvät lakisääteisesti heidän saamiensa tukien mukaan. Kaupunki tarjoaa perheille kolme tukivaihtoehtoa, joista he voivat valita, ja nämä vaihtoehdot ovat kunnallisen päivähoiton ja yksityisen hoidon tuki tai alle 3-vuotiaalle lapselle kotihoidon tuki (Päivähoito ja esiopetus 2011). Käytännössä päivähoiton hinta muodostuu tällöin Helsingin kaupungilta saadusta Kelan maksamasta yksityisen hoidon tuesta, siihen liittävästä kaupunkilisästä ja vanhempien omasta osuudesta, joka on yksityisesti päiväkodissa olevilla lapsilla lähes sama kuin kaupungin paikoillakin olevilla lapsilla. Helsingin kaupungilla ja sen suorittamalla kilpailutuksella on siis hyvin merkittävä asema ja vaikutus päiväkodin arkeen ja toimintaan.

5 Opinnäytetyön teoreettisista lähtökohdista

Tämän opinnäytetyön teoreettiset lähtökohdat ovat ensisijaisesti monikulttuurisuudessa ja kaksikielisyydessä sekä näihin liittyen varhaiskasvatuksen sosiaalipedagogiikassa.

Lisäksi sellaiset varhaiskasvatuksen kentällä tärkeät periaatteet kuin lapsilähtöisyys ja kasvatuskumppanuus toimivat tässä opinnäytetyössä osana tyytyväisyyskyselyn perustelua siitä näkökulmasta, että kysely on tapa kuulla vanhempien ajatuksia kaksikielisuuden toteutumisesta päiväkodissa. Tämän puolestaan voidaan katsoa edistävän osaltaan kyseisten periaatteiden toteutumista.

5.1 Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatuksessa

Sosiaalipedagoginen viitekehys ei virallisesti kuulu varhaiskasvatuksen teoriaperustaan. Tästä huolimatta on sosiaalipedagogisella toiminnalla ja suomalaisella varhaiskasvatuksella monia yhtäläisyyksiä, jotka ovat varsin keskeisiä kysymyksiä molemmilla kentillä. Lisäksi varhaiskasvatuksen tärkein toimintakenttä sijoittuu yhteiskunnassamme päivähoidon piiriin, joka on osa sosiaalipedagogista näkökulmaa toteuttavia sosiaalipalveluita. Artikkelissaan Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatukseen Leena Kurki kirjoittaa muun muassa näin:

Varsin yleisesti sosiaalipedagogiikka ymmärretään kahdella tavalla. Ensinnäkin se on yksilön sosiaalisen muotoutumisen oppi, joka auttaa yksilön sosialisatiota ja siten ihmistä kasvamaan yhteiskuntaan ja yhteiselämään toisten ihmisten kanssa. --- Toiseksi sosiaalipedagogiikka ymmärretään erityisesti lapsuuden ja nuoruuden ajan tukemisen oppina. (Kurki 2001: 118.)

Kurjen mukaan sosiaalipedagogisen toiminnan tavoitteena on muodostaa sellainen yhteisö, jossa jokaisella ihmisellä on mahdollisuus toteuttaa oikeuttaan olla ihminen sen kaikissa arvokkaissa muodoissa. Huomion kohteena on siis yksilön ja yhteisön välisen suhteen kehittyminen, joka on keskeisimpiä kysymyksiä myös varhaiskasvatuksessa. (Kurki 2001: 115, 118.)

Sosiaalipedagogisen kasvatustyön kaksi tärkeintä tavoitetta ovat yksilön sosialisointin tukeminen ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäiseminen sekä ihmisen tarpeista ja monipuolisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. (Kurki 2001: 132.) Tämä sopii sekä laajemmin Suomen päivähoidon että Päiväkoti Kalinkan tavoitteisiin kaksikielisenä ja -kulttuurisena päiväkotina. Kalinkan internetsivuilla kerrotaan yhtenä päiväkodin toiminnan tavoitteena olevan pehmeän laskun tarjoaminen suomalaiseen yhteiskuntaan venäjänkielisten maahanmuuttajaperheiden lapsille (Päiväkoti Kalinka 2010). Tämä puolestaan tapahtuu opettamalla heille suomenkieltä ja kulttuuria sekä tukemalla samanaikaisesti lapsen omaa äidinkieltä, tässä tapauksessa venäjää, päiväkodin arjessa. Näin

päiväkodissa pyritään edistämään maahanmuuttajataustaisten lasten mahdollisuuksia osallisuuteen suomalaisesta yhteiskunnasta.

Samaa tavoitetta tukee osaltaan myös venäjän kielen ja kulttuurin opettaminen suomenkielisille lapsille. Näin edistetään suomalaislasten positiivista suhtautumista paitsi Venäjän myös muiden vieraiden maiden kieliin ja kulttuureihin, minkä puolestaan voidaan katsoa edistävän positiivista suhtautumista suomessa asuviin vieraiden kulttuurien edustajiin. Lapsia saatetaan näin tietoiseksi siitä, että heidän oma kulttuurinsa toiminta- ja ajatusmalleineen on vain yksi muiden joukossa. Päiväkoti Kalinkan voidaan siis katsoa osallistuvan osaltaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, mikä on Kurjen mukaan myös yhteinen piirre sosiaalipedagogiselle työlle ja varhaiskasvatustyölle. Hän toteaa artikkelissaan, että se, mihin pyritään makrotason varhaiskasvatustyössä - onko tavoitteena hyväksyä yhteiskunta sellaisena kuin se on vai pyritäänkö ihmisiä osallistamaan yhteiskunnan muuttamiseen askel askeleelta paremmaksi ja oikeudenmukaisemmaksi paikaksi elää - on keskeistä myös sosiaalipedagogisessa toiminnassa laajemmin. (Kurki 2001: 131.)

Kurki toteaa artikkelissaan myös, että tapahtuipa sosiaalipedagoginen työ millä tasolla tai menetelmällä hyvänsä, sen pohjana on aina sosialisointi ymmärtäminen nimenomaan persoonan tukemisena ja toisaalta aidon yhteisön kehittymisenä. Hänen mukaansa "ihminen kasvaa aidoksi persoonaksi vain yhdessä toisten persoonien kanssa", ja tiedostettiinpa sitä tai ei, juuret yksilön ja yhteisön suhteelle rakennetaan joka tapauksessa jo varhaiskasvatuksessa. (Kurki 2001: 133.)

5.2 Monikulttuurisuus ja kaksikielisyys

Kaksikielisyyden on erilaisissa tutkimuksissa todettu hyödyttävän lasta monin tavoin. Kirjan Pesästä pieni ponnistaa – Lasten varhaisten vuorovaikutustaitojen tukeminen mukaan lapsi pääsee kaksikielisyyden myötä osalliseksi kahden eri kulttuurin ajatuksista ja kokemuksesta, mikä rikastuttaa lapsen elämää ja auttaa häntä suhtautumaan positiivisesti muihinkin kulttuureihin. Lisäksi kaksikielisten lasten on todettu ymmärtävän muiden kommunikaatio-ongelmia ja tarpeita yksikielisiä lapsia paremmin. (Alijoki 1998: 33.)

Päiväkoti Kalinkan koko toimintaidea perustuu kaksikielisyyden saavuttamiseen ja tukemiseen (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 4). Päiväkodin kaksikielisyyden tavoitteena on tarjota venäjänkielen ja kulttuurin oppimisen mahdollisuus suomenkielisille lapsille. Toisaalta tavoitteena ovat myös suomalais-venäläisten lasten kaksikielisyyden ja positiivisen identiteetin kehittymisen tukeminen sekä suomenkielen opettaminen venäjänkielisille pääkaupunkiseudun lapsille sujuvan kaksikielisyyden saavuttamiseksi. (Päiväkoti Kalinka 2010.)

Tämän toteutumisessa on ensiarvoisen tärkeää, että ympäristö suhtautuu myönteisesti kaksikielisyyteen sekä molempiin kieliin ja niiden edustamiin kulttuureihin erikseen. Myös Alijoki painottaa tätä kirjassaan. Hänen mukaansa etenkin maahanmuuttajataustaisen lapsen kohdalla toisen kielen oppimisen kannalta on tärkeää, että kulttuurista, josta lapsi on peräisin, kerrotaan muille lapsen kanssa päivittäin tekemisissä oleville henkilöille. Näin lapsi kokee, että hänen kulttuuriaan arvostetaan ja siitä ollaan kiinnostuneita, mikä nostaa kulttuurin arvoa sekä hänen että muiden silmissä eikä hänen tarvitse hävetä taustaansa. Tämä puolestaan on Alijoen mukaan ratkaisevaa lapsen myönteisen identiteetin kehittymiselle. Lapsen äidinkieli on hänen tunnekielensä, jonka välityksellä muodostuu tunneside lapsen ja vanhemman välille. Tästä siteestä lapsi ammentaa kykynsä ja taitonsa muihin ihmissuhteisiin. Äidinkielen osaaminen luo perustan ihmisen kielikyvyille ja edesauttaa myöhemmin vieraiden kielten oppimista. (Alijoki 1998: 35.)

Myös aikuisten johdonmukaisuus on tärkeä tekijä kaksikielisyyden saavuttamisessa. Alijoen mukaan parhaimmat tulokset kaksikielisyyden saavuttamisessa on saatu käyttämällä yksi henkilö – yksi kieli -menetelmää lapsen syntymästä lähtien (Alijoki 1998: 32-33). Yksi kieli - yksi henkilö -menetelmällä (one parent – one language) tarkoitetaan sitä, että tietty henkilö puhuu lapselle johdonmukaisesti omaa kieltään ja lapsi pystyy näin yhdistämään kielen yhteen henkilöön. Vanhemmilla on tällöin eri äidinkielet, ja kumpikin puhuu lapselleen omaa äidinkieltään. Ympäristön kieli on yleensä toisen vanhemman äidinkieli ja usein myös vanhempien välinen kommunikaatiokieli. Se on siis kieli, jota kumpikin osaa. Menetelmän hyvänä puolena pidetään sitä, että lapsi yhdistää tietyn kielen tiettyyn henkilöön, mikä luo lapselle natiivimaisen kontrollin kummassakin kielessä. (Hassinen 2002: 37.)

Lisäksi Alijoki toteaa kirjassaan, että kaksikielisyys saavutetaan yksi kieli kerrallaan. Toisen kielen oppiminen onnistuu hänen mukaansa parhaiten, kun ensimmäisen kielen äänne- ja lauserakenteet alkavat jo olla lapsen hallussa, eli noin neljän vuoden ikäisenä. Tämä onkin melko suosituksen kielikylpyopetuksen aloitusikä. Kirjan mukaan kielikylpy-menetelmässä opetetaan lapselle kieltä ja sen sanastoa leikkien, laulaen ja loruillen tilanteisiin ja ympäristöön liittyviä ritualisoituja kokonaisilmaisuja, sitomalla kieli näin lapsen luonnollisiin kokemuksiin ja tilanteisiin. (Alijoki 1998: 32-33.) Nämä kaksi ominaisuutta, yksi aikuinen – yksi kieli sekä kielikylvyn omainen kielenopetus, ovat myös Kalinkan kielileikin piirteitä, vaikka Kalinkan kielenopetusmenetelmä onkin aivan oma, nimenomaan Kalinkaan kehitetty ja siellä käytetty menetelmä.

Kalinkan kielileikkimenetelmään kuuluu olennaisesti se, että jokaisessa ryhmässä työskentelee kolme erilaisen kielitaustan omaavaa työntekijää. Suomenkielisen lastentarhanopettajan tehtävä on puhua lapsille suomea. Näin hän ylläpitää, tukee ja kehittää suomenkielisten lasten äidinkielen taitoa ja opettaa suomen kieltä venäjänkielisille lapsille. Venäjänkielisen lastentarhanopettajan tehtävä taas on puhua lapsille venäjää. Näin hän ylläpitää, tukee ja kehittää venäjänkielisten lasten äidinkielen taitoa ja opettaa venäjän kieltä suomenkielisille lapsille. Kaksikielinen kasvattaja puolestaan pitää ohjattuja kielituokioita, joiden aikana lapsille opetetaan venäjää tai suomea kielileikkimenetelmän tarpeisiin luotua välineistöä käyttäen. Kaksikielisten kasvattajien tehtävä on myös toimia välittäjinä, kun jommassa kummassa kielessä tulee vastaan lapsille outoja ilmaisuja, ja houkutella erikielisiä lapsia vuorovaikutukseen keskenään. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.)

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan kielenoppimista tapahtuu päivittäisissä tilanteissa. Molemmilla kielillä päivittäin toistuvat sanonnat ja kehotukset jäävät lasten mieliin. Kieltä opitaan myös tilanteissa, joissa kasvattajan sanallista viestiä tukee selkeä esineisiin sidottu viesti. Abstraktimmat kanssakäymisen muodot puolestaan ovat aluksi mahdollisia vain lapsen äidinkielellä. Vieraan kielen taidon kasvaessa lapset kuitenkin alkavat matkia ikätovereitaan, jotka käyttävät kieltä äidinkielenään. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.)

Lisäksi päiväkodissa pidetään myös ohjattuja kielituokioita, joissa opetellaan sanoja, jotka kuuluvat lapsen omien kokemusten ja kiinnostusten piiriin. Sanat luokitellaan ai-

heittain ja lasten ikärakenne huomioon ottaen. Oppimisprosessi sisältää uuden sanan oppimisen, opitun vahvistamisen, kertaamisen, yhdistämisen ja käyttämisen esimerkiksi erilaisten satujen yhteydessä. Myös leikin myötä lapset oppivat uusia sanoja ja sanontoja, tutustuvat runoihin ja lauluihin, osallistuvat foneettisiin harjoituksiin sekä leikkeihin, jotka liittyvät sisällöllisesti venäjän tai suomen kieleen. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.)

Kielen oppimisessa on tärkeä osuus myös kulttuurin opetuksella. Oppijan oma kulttuuri vaikuttaa siihen, miten hän havainnoi vierasta kieltä ja kulttuuria ja millaisia tulkintoja hän niihin liittyvistä ilmiöistä tekee. Pauli Kaikkonen esittelee kirjassaan Kulttuuri ja vieraan kielen oppiminen antropologian käsityksiä siitä, miten ihmisen oma kulttuuri vaikuttaa siihen, mitä hän oppii ja miten. Hän puhuu myös siitä, miten kieli ja kulttuuri liittyvät tiiviisti toisiinsa ja ovat koko ajan vuorovaikutuksessa keskenään. Toisaalta ihmisen kulttuurista vaikuttaa voimakkaasti siihen, miten hän toimii ja käyttää kieltä ja miten hän tulkitsee vierasta kieltä, kulttuuria ja ihmisten toimintaa. Toisaalta taas toimimalla ja käyttämällä kieltä, kommunikoidessaan sen avulla toisten ihmisten kanssa, ihminen tuottaa koko ajan omaa kulttuuriaan, vaikuttaa siihen ja muokkaa sitä. Kielen avulla ihminen myös oppii omaa kulttuuriaan, sen arvoja ja toimintamalleja. (Kaikkonen 1994: 67-70.) Vieraan kielen ja kulttuurin oppimisessa on siis tärkeä tiedostaa oma kulttuurisidonnaisuutensa ja hyväksyä se, että on olemassa muitakin tapoja elää ja toimia. Tämä mahdollistaa eri kulttuurin vastaavien tapojen havaitsemisen ja oppimisen.

Symbolilähtöisessä kulttuurimääritelmässä kielen ajatellaan ilmentävän kulttuuria, jonka piirissä se on syntynyt. Ihminen toteuttaa kulttuurinsa tapoja ja pukee toiminnasta syntyvän kokemuksensa sanoiksi omalla äidinkielellään. (Kaikkonen 1994: 77-78.) Voidaan siis ajatella, että kielen eri sanat ovat aikojen saatossa muotoutuneet kuvaamaan juuri sitä äidinkielenään puhuvan kokemuksia ja tarkoituksia. Tästä puolestaan voi katsoa seuraavan sen, että ymmärtääkseen paremmin opiskelemansa vieraan kielen merkitysvivahteita, on tutustuttava myös kulttuuriin, jonka piirissä sitä käytetään. On myös havainnoitava tilanteita, joissa äidinkielenään kieltä puhuvat ovat vuorovaikutuksessa keskenään, sekä osallistuttava niihin myös itse. Päiväkoti Kalinkan henkilökunnan kielijakauma palvelee tätä näkökulmaa. Se, että päiväkodissa on kummankin kielen osalta useampi äidinkielenäinen aikuinen ja lapsi, mahdollistaa sen, että kumpaa

tahansa kieltä äidinkielenään puhuva lapsi pääsee näkemään ja tutustumaan ja lisäksi itse osallistumaan sekä omalla äidinkielellään että myös vieraalla kielellä tapahtuvaan vuorovaikutukseen. Näin hän voi havainnoida myös molempien kielten edustaman kulttuurin ominaisia vuorovaikutusmalleja, niihin liittyvää elekieltä ja oppia käyttämään niitä itse.

5.3 Lapsilähtöisyys varhaiskasvatuksessa

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa korostetaan Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa –kirjan mukaan lapsilähtöisyyttä. Erityisesti tämä tulee esiin toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. (Hujala – Parrila – Lindberg – Nivala – Tauriainen – Vartiainen 1999: 29.) Lapsen luonnollinen ja lapsesta itsestään lähtevä tapa oppia on leikkiminen. Sillä katsotaan olevan suuri merkitys lapsen luovan ajattelun kehittämisessä. Leikki on lapsen spontaania toimintaa jonka päämääränä ei ole onnistunut lopputulos, vaan itse toiminta, yrittäminen. Leikki luo turvallisen ilmapiirin kokeilemiselle ja epäonnistumiselle. (Hujala – Parrila – Lindberg – Nivala – Tauriainen – Vartiainen 1999: 38.) Lapsilähtöisyys on pyritty ottamaan huomioon myös Päiväkoti Kalinkan toiminnassa. Sekä päiväkodin kielen opetuksessa – kielileikkimenetelmässä - että kaikessa toiminnassa ylipäätään on pyritty ottamaan huomioon lapsen omat tarpeet ja lähtökohdat sekä hänelle ominaiset tavat toimia ja oppia uutta mahdollisimman pitkälle. Tässä opinnäytetyössä painotetaan kuitenkin sitä, miten lapsilähtöisyys liittyy toteutettavaan tyytyväisyyskyselyyn ja kaksikielisyyden toteutumiseen Päiväkoti Kalinkassa.

Kyselyssä ei hankita suoraan tietoa lapsilähtöisyyden toteutumisesta Kalinkassa tai sen kielenopetuksessa, mutta sen toteuttamisen voi kuitenkin nähdä palvelevan osaltaan lapsilähtöisyyden tavoitetta. Kyselyllä hankitaan tietoa vanhempien tyytyväisyydestä ja ajatuksista kaksikielisyyden toteutumisesta ja kielenopetuksen onnistumisesta päiväkotikalinkassa. Tasapainoinen kaksikielisyyden toteutuminen on kaksikielisten perheiden lasten lisäksi erityisesti venäjää äidinkielenään puhuvalle, mutta Suomessa pysyvästi asuvalle lapselle tärkeä edellytys päästä osalliseksi suomalaisesta yhteiskunnasta. Näin sen voidaan katsoa olevan lapsen edun mukaista ja siten lapsilähtöistä. Myös vieraan kielen ja kulttuurin oppimisen voidaan katsoa olevan eduksi suomalaisten lasten kohdalla suvaitsevaisuuden edistämisen näkökulmasta koko ajan yhä enemmän kansainvälistyvässä maassamme. Kaksikielisyyden ja vieraan kielen opettamisen onnistumista selvittävän kyselyn

toteuttaminen puolestaan on hyödynnettävissä niiden kehittämisen kannalta, ja näin palvelee myös osaltaan lapsilähtöisyyttä.

5.4 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on keskeinen toimintamalli tämän päivän varhaiskasvatuksessa Suomessa, ja se edistää osaltaan monin tavoin toiminnan lapsilähtöisyyttä päivähoitos- ja muussa varhaiskasvatustoiminnassa. Myös Kalinkan tavoitteiden toteutumisessa kaksikielisenä ja –kulttuurisena päiväkotina kasvatuskumppanuus on keskeisessä asemassa. Kirjassa *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opa varhaiskasvatuksen kehittämiseen* puhutaan muun muassa siitä, miten kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista ja miten sitä ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen. Kirjan mukaan vanhemman osallisuudesta päiväkodin varhaiskasvatukseen on tärkeä osa kasvatuskumppanuutta. Tämän katsotaan vahvistavan vanhemman kokemuksellista osallisuutta ja sitoutumista lapsen varhaiskasvatukseen. Toisaalta osallisuudella tarkoitetaan myös vanhemman osallistumista lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Keskeisintä on vanhempien oma kokemus ja tunne siitä, että myös hän kuuluu varhaiskasvatusyhteisöön johon hänen lapsensakin kuuluu. (Kaskela - Kekkonen 2006: 25-26, 30.) Tätä myös vanhempien ajatusten ja mielipiteiden kysymisen päiväkodin kaksikielisuuden toteutumisesta voidaan katsoa toteuttavan.

Tyytyväisyyskyselyn voi nähdä yhtenä keinona kuulla lasten vanhempia päiväkotikalinkassa. Kuuleminen määritelläänkin edellä mainitussa kirjassa kunnioituksen, luottamuksen ja dialogin ohella kasvatuskumppanuuden keskeiseksi periaatteeksi. Se on tärkeä edellytys kasvatuskumppanuudelle. Tämä puolestaan auttaa molemminpuolisen kunnioituksen syntymistä kasvattajien välille. (Kaskela - Kekkonen 2006: 32-35.) Kuulemisesta ja kunnioittamisesta rakentuu edelleen luottamus, jonka syntyminen vaatii aikaa, yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. On tärkeää, että vanhemmat kokevat voivansa vaikuttaa lapsensa kasvatukseen, opetukseen ja hoitoon. Sen avulla voidaan luoda aikuisten välille yhteinen ymmärrys lapsesta. Tätä tarkoitetaan kirjassa myös käsitteellä dialogi, joka on keskeisessä asemassa myös sosiaalipedagogisessa viitekehyksessä. Sen perustana on molemminpuolinen kuuleminen ja osapuolten tasa-arvoinen suhtautuminen toisiinsa. Dialogi on yhdessä ajattelemista ja yhteisen ymmärryksen luomista, johon mahtuu eri mieltä oleminen, suorapuheisuus ja rehellisyys, koska sitä kannattelee kuulemisen ja kunnioituksen kokemukset. Sen avulla sovitetaan yhteen kasvattajien

erilaiset näkemykset asioista ja luodaan näistä yhteinen ymmärrys vanhempien ja työntekijöiden välille. (Kaskela - Kekkonen 2006: 36-40.)

5.5 Opinnäytetyön toteutuksen teoreettisista taustoista

Kysely toteutettiin survey-kyselynä puolistrukturoidulla kyselylomakkeella, jossa oli sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Lomake jaettiin kaikille päiväkotikielisekälä Kalinkan lasten vanhemmille ja he saivat halutessaan vastata siihen. Kysymysten laatimisessa hyödynnettiin kaksikielisyttä, monikulttuurisuutta ja survey-tutkimusta koskevaa teoriatietaa. Tämän lisäksi kysymysten sisältöä ja niiden analysointia määrittivät voimakkaasti Päiväkotikielisekälä Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelman kaksikielisyttä koskevat tavoitteet. Kysymykset muotoiltiin siten, että jokaisesta päiväkodin kaksikielisyttä koskevasta tavoitteesta oli sekä suljettuja että vanhempien ajatuksista enemmän tietoa tuottavia avoimia kysymyksiä.

Vastaukset analysoitiin sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntäen, analyysitriangulaation periaatteita soveltaen. Analyysitriangulaatiossa tutkimusaineiston analyysissä käytetään useampia analyysitapoja, usein laadullisen ja määrällisen tutkimuksen analysointimalleja yhdistäen. (Tuomi - Sarajärvi 2002: 142-143). Avointen kysymysten vastausten analysoinnissa on käytetty apuna sekä sisällönerittelyä että teemoittelua. Triangulaatio antaa mahdollisuuden laajentaa ja syventää tutkimuskohteesta saatavaa tietoa. Toisaalta, triangulaatiota on kritisoitu siitä, että eri tutkimusmenetelmien taustafilosofiat sisältävät erilaisia ihmiskäsityksiä eivätkä siitä syystä välttämättä sovi yhteen. Triangulaatio voi johtaa "käsitteellisiin sekaannuksiin, ristiriitojen hyväksymiseen ja teoriattomaan tietoamiseen" (Eskola - Suoranta 1998: 71).

Opinnäytetyössä on siis hyödynnetty sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen piirteitä. Itse kyselyssä toteutuu pitkälle määrällisen tutkimuksen ominaisuudet. Toisaalta, vastausten analysoinnissa on sovellettu laadulliselle tutkimukselle ominaisia menetelmiä. Lisäksi kysely oli sen verran pieni – se jaettiin alle sadalle perheelle ja siihen vastasi vain reilu kolmannes – että se ei täytä tässä suhteessa kvantitatiivisen tutkimusten vaatimuksia. Pertti Töttö esittääkin kirjassaan Syvällistä ja pinnallista – Teoria, empiria ja kausaalisuus sosiaalitutkimuksessa, että mikään kokonainen tutkimus ei voi olla kaikilta piirteiltään pelkästään laadullista tai määrällistä. Varsinkaan määrällinen tutkimus ei koskaan ole alusta loppuun pelkkiä numeroita. (Töttö 2004: 9.)

5.5.1 Survey-tutkimuksen teoreettisista lähtökohdista

Reijo Kurkela on laatinut yhteistyössä Stadia Ammattikorkeakoulun, josta myöhemmin on tullut Metropolia Ammattikorkeakoulu, kanssa yhteistyönä Tilastollisen tiedonkeruun opas -nimisen verkko-oppimateriaalin avuksi opettajille ja opiskelijoille survey-tutkimuksen tekemiseen. Siinä survey-tutkimus määritellään empiiriseksi tutkimukseksi. Empirismi on kokemukseen perustuva tietokäsitys, jossa painotetaan ihmisen subjektiivista kokemusta ja havaintoja todellisuudesta objektiivisen todellisuuden sijaan. Empiirinen tiedonkäsitys hyväksyy sen, että todellisuus ei täysin vastaa havaintojamme, koska havaintoihimme vaikuttavat esimerkiksi sellaiset asiat kuin havainnoijan oma kulttuuri, aikaisemmat kokemukset, sen hetkinen tilanne ja tunteet ja niin edelleen. Oppaan mukaan kriittinen tieteellinen realismi lähtee siitä, että tietona voidaan pitää väitettä, jolla on siihen mennessä paras perustelu, ja meidän tulee epäillä myös omien väitteidemme totuutta. Sekä väitteet että totuus muuttuvat jatkuvasti uusien todisteiden, uusien käsitteiden ja teorioiden myötä. Näin tieto kehittyy koko ajan yhä enemmän totuuden kaltaiseksi. (Kurkela 2003: Tietoteoreettiset lähtökohdat.) Tyytyväisyyskyselyn, joka tässä työssä on tarkoitus toteuttaa, on tarkoitus hankkia tietoa nimenomaan vastaajien kokemuksista ja havainnoista todellisuudesta, eli vanhempien subjektiivisista havainnoista kaksikielisyyden toteutumisesta Päiväkoti Kalinkassa.

Tämän lisäksi on mietittävä, kenelle kyselyn tuottama tieto on tarkoitettu, kenen on tarkoitus lukea kyselyn tulokset ja miten hän voi tuota tietoa parhaiten käyttäen hyödykseen. Tämä auttaa tutkimusongelman muotoilemisessa. (Kurkela 2003: Tietoteoreettiset lähtökohdat.) Esimerkiksi tässä opinnäytetyössä pääasiallinen lukija on tyytyväisyyskyselyn tilaaja, Päiväkoti Kalinkan johtaja, jonka kanssa yhteistyössä kyselyn näkökulma ja tutkimusongelma on määritelty. Tyytyväisyyskysely vastaa siten päiväkodin tiedontarpeeseen. Sen avulla hankitaan päiväkodille tärkeää tietoa, jota se voi hyödyntää toimintansa kehittämisessä.

Oppaassa puhutaan myös siitä, että tutkimusongelmaan liittyville teoreettisille käsitteille on löydettävä vastine todellisuudesta ennen kuin tutkimusongelma voidaan purkaa kysymysmuotoon lomakkeelle. On mietittävä huolellisesti, mitä asiaa halutaan selvittää ja miten asia ilmenee todellisessa arkielämässä. Kyse on siis liikkumisesta teoreettisen ja empiirisen tason välillä. Sen pohjana on niin kutsuttu positiivisen tieteenfilosofian käännettävyyssajatus, jonka mukaan "havaintokäsitteiden tehtävä on antaa teoreettisille

käsitteille empiirinen tulkinta”. Silloin kun siirrytään teoreettisesta tasosta empiiriselle tasolle eli etsitään teoreettiselle käsitteelle vastine todellisuudesta, prosessia kutsutaan operationalisoinniksi. Tulkinnasta puolestaan on kyse silloin, kun etsitään arkielämän ilmiölle sitä kuvaavaa teoreettinen käsite. (Kurkela 2003: Tietoteoreettiset lähtökohdat.) Tässä työssä operationalisointi tarkoittaa, että mietitään esimerkiksi, miten lapsen tasapainoinen kaksikielisyys ilmenee silloin kun se on onnistunut, ja millainen vastaus vanhemmalta ilmaisee kaksikielisyys onnistumista. Tällaisen pohdinnan jälkeen voidaan siirtyä muotoilemaan sellaisia kysymyksiä vanhemmalle, jolla tästä voidaan saada tietoa.

Survey-tutkimus mielletään yleisesti määrälliseksi tutkimukseksi. Toisaalta, kuten sekä Kurkelan kirjoittamassa verkko-oppaassa että Jyringin kirjassa Kysely ja haastattelu tutkimuksessa käy ilmi, survey-tutkimus voi sisältää myös laadullisia elementtejä, kuten avoimia kysymyksiä, joiden avulla voidaan huomioida se mahdollisuus, että asiaan liittyy jokin seikka jota ei olla osattu ottaa huomioon (Kurkela 2003: Tietoteoreettiset lähtökohdat; Jyrinki 1977: 95-96). Avointen kysymysten tehtävä on siis monipuolistaa ja rikastaa kyselyä, mikä oli syynä myös omaan valintaani käyttää kyselyssä puolistrukturoitua kyselylomaketta.

5.5.2 Sisällön erittely ja teemoittelu

Avointen kysymysten vastauksien analysoinnin aloitin sisällön erittelyllä. Sisällön erittelyllä on perinteisesti kuvattu kvantitatiivisesti analysoitavan aineiston sisältöä. Siinä analysoidaan mitä tai miten jostakin asiasta on kirjoitettu tai puhuttu. Siinä lasketaan kuinka monta kertaa jostakin asiasta on kirjoitettu tai kuinka usein jotain termiä on käytetty. Sisällön erittelyä voi myös soveltaa siten, että luokitellaan useamman lauseen mittaisia lausumia ja ajatuksellisia kokonaisuuksia. (Eskola - Suoranta 2008: 185.) Poimin vastauksista niissä esiintyvät eri elementit ja kirjasin ylös, kuinka monessa vastauksessa ne toistuivat.

Tätä tehdessä osoittautui, että vastauksissa toistuivat tietyt teemat, kuten esimerkiksi hoitopaikan valintaperusteita koskevassa kysymyksessä päiväkodin kaksikielisyys. Kaksikielisyydelle puolestaan muodostui luontevasti sellaiset alaluokat kuin suomen- ja venäjänkielen yhdistelmä, jolle puolestaan ilmeni kahdenlaisia perusteluja, sekä kielikylpy yleisemmällä tasolla. Tästä syystä avointen vastausten analysointi jatkui teemo-

jen avulla. Teemoittelemalla voidaan Eskolan ja Suorannan mukaan poimia aineistosta siinä esiintyvät keskeiset aiheet jotka ovat tutkimusongelman kannalta olennaisia. On kuitenkin varottava ettei analyysi jää epämääräiseksi kokoelmaksi samaa aihetta käsitteleviä sitaatteja, joista ei ilmene minkäänlaisia johtopäätöksiä. (Eskola - Suoranta 2008: 174.)

5.5.3 Vastaajien perusjoukon valinta

Tyytyväisyyskysely jaettiin kaikille päiväkodin vanhemmille, myös kaikille venäjänkielille vanhemmille. Kysely oli kokonaistutkimus. Oppaassaan Kurkela kirjoittaa, että: "Jos perusjoukon koko on kohtuullisen pieni ja rajallinen, niin voidaan tehdä kokonaistutkimus, jos tämä on tutkimusongelman kannalta tarkoituksenmukaista". Kokonaistutkimuksessa aineistoon poimitaan jokainen perusjoukon jäsen mukaan. (Kurkela, Reijo 2003. Tutkimusasetelma.) Kaikkien päiväkodin vanhempien osallistuminen kyselyyn oli päiväkodin ehdotus ja olin asiasta samaa mieltä. Olin alusta asti tietoinen mahdollisuudesta, että iso osa vanhemmista ei vastaa kyselyyn ollenkaan. Lisäksi palautettujen kyselyiden joukossa olisi toden näköisesti myös puutteellisia vastauksia. Ottamalla kaikki vanhemmat mukaan kyselyyn oli todennäköisempää saada riittävä määrä vastauksia. Toisaalta taas vaikka kaikki vanhemmat olisivat vastanneet kyselyyn, vastausten määrä olisi ollut vielä hallittavissa analysoinnin kannalta.

Kyselylomakkeesta ja sen saatteesta laadittiin myös venäjänkieliset versiot. Osaan itse sen verran kieltä, että katsoin voivani suoriutua myös venäjänkielisistä vastauksista. Lisäksi venäjänkielisten vanhempien vastaukset tuovat mielenkiintoisia vertailukohtia tulosten analysointiin ja tulkintaan.

6 Kyselyn toteutus

Kyselyn toteutuksessa on erityisen tärkeää kyselylomakkeen huolellinen laatiminen. On perehdyttävä aiheeseen ja sitä koskevaan teoreettiseen tietoon huolellisesti, mietittävä tutkimusongelma sekä mikä tieto on sen ratkaisemiseksi oleellista. Myös kyselyn ulkoasun on oltava selkeä, ja siinä tulee olla tarvittavat vastausohjeet. Lisäksi kyselyn mukana tulee olla saate, josta vastaaja saa oleelliset tiedot kyselyn toteuttavasta tahosta ja kyselyn päämäärästä. Vastausaikaa tulee myös antaa riittävästi, mutta ei liikaa. (Kurkela 2003: Lomakkeen teko.)

6.1 Kyselylomakkeen laatiminen

Kyselylomaketta laadittaessa on, kuten myös edellä on käynyt ilmi, purettava tutkimusongelma pienempiin osa-alueisiin ja muotoiltava ne kysymyksiksi, niin että ne kattavat tutkimusongelman eri osa-alueet. Kysymys on teoreettisten käsitteiden operationalisoinnista empirian tasolle. Tämä puolestaan vaatii paljon teoreettista pohdintaa.

6.1.1 Tutkimusongelma

Kyselyn teemaksi tarkentui kaksikielisyyden näkökulma. Päiväkodissa oltiin sitä mieltä, että tämä näkökulma on myös heidän kannaltaan ajankohtainen ja järkevä teema. Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmassa on tuotu esiin seuraavat kaksikielisyyden sisältämät elementit, jotka on määritelty päiväkodin tavoitteiksi. Näistä tavoitteista ensimmäinen on, että kaksikielisyydestä muodostuisi positiivinen arvo lapselle. Tämä on tärkeä edellytys sille, että myös muut tavoitteet saavutetaan. Kun lapsi suhtautuu positiivisesti kaksikielisyyteen, hänen on mahdollista oppia vierasta kieltä ja kulttuuria, jonka opettaminen lapsille on toinen kaksikielisyyttä koskeva tavoite. Näiden kahden tavoitteen kautta mahdollistuu myös kolmannen tavoitteen, lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttaminen, joka on Päiväkotikielisen toiminnan kantava idea. Päiväkotikielisyys Kalinkassa lapsilla olisi mahdollisuus oppia itselleen vierasta kieltä ja tutustua sen edustamaan kulttuuriin. Muokkasin näistä kaksikielisyyden tavoitteista vanhemmille esitetyt kysymykset.

6.1.2 Kysymysten laatiminen

Kyselylomakkeen kysymyksiä laatiessa täytyy varmistaa, että kysymykset varmasti auttavat tutkimusongelman ratkaisussa. Myös itse kysymys on muotoiltava täsmällisesti. Kysymysten on oltava selkeitä ja yksiselitteisiä ja niihin vastaaminen mahdollisimman helppoa. Vastauksista tulee saada tutkimusongelman kannalta olennainen tieto. (Kurkela 2003: Lomakkeen teko.) Osa lomakkeen kysymyksistä oli tarkoitus olla avoimia ja osa suljettuja kysymyksiä. Tähän päädyttiin sen vuoksi, että, kuten Jyrinki kirjassaan *Kysely ja haastattelu tutkimuksessa* toteaa, avointen kysymysten avulla voidaan saada esiin myös sellaisia näkökulmia ja ajatuksia, joita ei olisi valintavaihtoehtoja tehtäessä ehkä osattu ottaa huomioon. Avointen kysymysten kohdalla on myös helpompi välttää vastaajan johdattelua. (Jyrinki 1977: 95.)

Toisaalta, avoimissa kysymyksissä on myös omat haasteensa sekä niihin vastaamisen että vastausten analysoinnin osalta. Jyringin mukaan vastaajalla kuluu enemmän aikaa avoimeen kysymykseen vastaamisessa kuin suljettuun. Lisäksi niissä on se riski, että vastaus menee aiheen ohi tai on muuten epäselvä ja tulkinnanvarainen. Tällöin vastaus on vaikeampi luokitella. Sen voi helpommin joutua hylkäämään kokonaan. Lisäksi avointen vastausten luokittelu on muutenkin haastavampaa ja niiden analysointi vie enemmän aikaa kuin suljettujen kysymysten luokittelu ja analysointi. Avoimista vastauksista on usein myös vaikeampi tehdä yleistyksiä kuin suljetuista. (Jyrinki 1977: 95-96.) Päätin tehdä jokaisesta aihealueesta sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Näin sekä vastauksiin että niiden analyysiin saadaan enemmän syvyyttä ja luotettavuutta.

Tyytyväisyyskyselyn ensimmäiset viisi kysymystä kartoittivat vastaajan taustatietoja, kuten hänen rooliaan päivähoitossa olevaan lapseen nähden sekä sitä, vastaako kyselyyn molemmat vanhemmat yhdessä. Muut kysyttävät tiedot ovat kotikaupunki, Kalinkassa hoidossa olevien lasten lukumäärä sekä Kalinkassa päivähoiton aloitusvuosi. Tämän lisäksi halusin kysyä vanhempien perustelua hoitopaikan valinnalle Kalinkasta. Tein kysymyksestä avoimen: "Millä perusteella valitsitte lapsellenne hoitopaikan juuri Päiväkoti Kalinkasta?" Syynä tähän oli se, että vaikka voisi olettaa, että Kalinkaan kaksikielisenä päiväkotina hakeudutaan juuri vieraan kielen oppimisen tai kaksikielisyyden vahvistumisen vuoksi, todellisuudessa päiväkotiin on hankkiuduttu varsin monenlaisista syistä. Kalinkassa on ajoittain hoidossa esimerkiksi sellaisten venäläisten perheiden lapsia, jotka ovat tulleet asumaan Suomeen vain vuodeksi tai kahdeksi, esimerkiksi työvaihdon vuoksi. Avoin kysymys mahdollistaa myös tämän tyyppisten syiden, joita ei etukäteen välttämättä tule ajatelleeksi, esiintulon.

Haastavin Kalinkan kaksikielisyyden tavoitteista oli kysymyksen muotoilun kannalta mielestäni tavoite kaksikielisyyden muodostumisesta positiiviseksi arvoksi lapselle. Vaikka tässä prosessissa on keskeistä se, että lapsi tottuu päiväkodissa itselleen vieraamman kielen ja kulttuurin läsnäoloon, sen kysyminen vanhemmalta ei mielestäni ole tarkoituksenmukaista. Voidaan olettaa, että lapsi automaattisesti tottuu kahden kielen ja kulttuurin läsnäoloon päiväkodissa. Sen sijaan, kuten aiemmin, Opinnäytetyön teoreettisista lähtökohdista -luvun monikulttuurisuudesta ja kaksikielisyydestä kertovasta kohdasta käy ilmi, ympäristön suhtautuminen asiaan vaikuttaa ratkaisevasti siihen omaksuuko lapsi kaksikielisyyden vai ei. On todennäköistä, että Kalinkan kasvatushen-

kilöstö suhtautuu positiivisesti kaksikielisyyteen, kun taas vanhempien osalta tämä ei vielä ole itsestään selvää. On nimittäin mahdollista, että syy lapsen päivähoidon Kalinkassa on esimerkiksi se, että muuta paikkaa ei perheelle ole tarjottu. Tästä syystä päätin tehdä lomakkeeseen kysymyksiä, joiden avulla voisi saada tietoa vanhempien ajatuksia kaksikielisyyden tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä.

Muotoilin aiheesta kolmen kysymyksen kokonaisuuden, joka valottaa nähdäkseni tätä positiivisen suhtautumisen tavoitetta riittävästi. Kysymyksistä kaksi, "Onko lapsenne mielestänne tarpeellista oppia molempia päiväkodin kieliä?" ja "Onko suhtautumisenne kaksikielisyyttä kohtaan muuttunut lastenne päivähoidon alkamisen jälkeen?", olivat suljettuja kysymyksiä, joiden vastausvaihtoehdot ovat "kyllä", "ei" ja "en osaa sanoa". Kolmas kysymyksistä on avoin: "Miten ajattelette kaksikielisyyden vaikuttavan lapsenne elämään?". Tämä kysymyksen avulla on mahdollisuus paitsi saada tietää jotain suhtautumisen voimakkuudesta, myös saada syvällisempi ja monipuolisempi kuva vanhempien ajatuksista kaksikielisyyden tarpeellisuudesta tänä päivänä.

Lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttaminen on puolestaan tavoite, johon liittyy monta elementtiä. Yleensä toinen kaksikielisen lapsen kielistä on niin kutsuttu ensikieli, jonka hän on oppinut ensin. Ensikieli on yleensä myös vahvempi kieli. Lapsi tarvitsee tukea tälle kielelle, jotta kieli kehittyy ja hän voi ilmaista sillä itseään mahdollisimman hyvin. (Alijoki 1998: 35.) Päiväkoti Kalinkassa painotetaankin tätä pienimpien lasten kohdalla. Pienten ryhmässä pyritään varmistamaan, että lapsella on kieli, jolla hän voi ilmaista itseään ja kommunikoida muiden kanssa.

Lisäksi lapsi tarvitsee luonnollisesti tukea myös toiselle kielelle (Alijoki 1998: 32-35). Tarkoitus on, että lapsi oppii puhumaan molempia kieliään yhtä hyvin, ja saavuttaa näin päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitun tasapainoisen kaksikielisyyden. Tätä painotetaan voimakkaammin päiväkodin isompien lasten kohdalla. Tästä syystä myös kielen ja kulttuurin opetus ovat keskeinen tavoite päiväkodin toiminnalle. Näin sekä suomen- että venäjänkielisillä lapsilla on mahdollisuus oppia itselleen vierasta kieltä ja kulttuuria, tutustua ja tottua niihin ja näin omaksua tältä osin monikulttuurisuus luontevaksi osaksi omaa elämää. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.) Kielen ja kulttuurin opettamisesta muodostin kaksi suljettua ja kaksi avointa kysymystä.

Molempien kielten oppiminen ja niille tuen saaminen on tärkeää lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamiseksi. Tältä pohjalta tein seuraavan suljetun kysymyksen: "Onko lapsenne mielestänne saanut tukea kaksikielisyydelleen päiväkotikielissä Kalinkassa?". Sen vastausvaihtoehdoissa oli viisi eri astetta. Ne olivat: "kyllä, paljon", "kyllä, jonkin verran", "en osaa sanoa", "ei juuri ollenkaan" ja "ei ollenkaan".

Lapsen tasapainoisen kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää, että lapsi saa tukea ja harjoitusta myös omalle äidinkielelleen. Toisaalta Kalinkan vieraan kielen ja kulttuurin opetuksen onnistumisen kannalta on tärkeää tietää, oppivatko lapsen vanhempien mielestä päiväkodissa itselleen vieraampaa kieltä ja kulttuuria. Näistä muotoilin suljetut kysymykset: "Tukeeko päiväkotikielen oppimista lapsen äidinkieltä?" ja "Onko lapsenne mielestänne oppinut itselleen vieraampaa kieltä ja kulttuuria päiväkotikielissä Kalinkassa?". Vastausvaihtoehdot ovat samat viisi kuin kaksikielisyyden tukemista koskevassa kysymyksessä.

Kielenopetusta koskevien avointen kysymysten tarkoitus on puolestaan saada kuvaa siitä, millaisia asioita lapset ovat Kalinkassa omaksuneet itselleen vieraasta kielestä ja kulttuurista. Lisäksi mielestäni on tärkeää tietää, mitä kehitettävää kielenopetuksessa vanhempien mukaan on, jos lapsi ei ole oppinut päiväkodissa vierasta kieltä. Näin avoimiksi kysymyksiksi muotoutuivat: "Millaisia vieraaseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä asioita lapsenne on oppinut päiväkodissa?" ja "Mitä kehitettävää Kalinkan kielen ja kulttuurin opetuksessa mielestänne on?"

Lopuksi päätin vielä kysyä vanhempien tyytyväisyyttä Päiväkotikielissä Kalinkaan yleisimmällä tasolla, sekä mahdollisia muita päiväkotikielisiä Kalinkaa koskevia ajatuksia. Yleistä tyytyväisyyttä koskien pyysin vanhempia antamaan Kalinkalle yleisarvosanan asteikolla 1-5, jossa 5 tarkoittaa erinomaista ja 1 heikkoa arvosanaa. Muita ajatuksia varten tein kysymyksen: "Mitä muuta haluatte sanoa Päiväkotikielissä Kalinkasta?"

6.2 Saatekirje

Vanhemmille jaettavaan kyselyyn tarvitaan aina saatekirje, jossa kerrotaan lyhyesti, mistä siinä on kysymys sekä annetaan tarvittavat ohjeet vastaamiseen. Jyringin mukaan Saatekirjeessä tulee käydä ilmi laitos tai organisaatio joka kyselyn toteuttaa. Siinä

tulee kertoa myös, miksi kysely tehdään ja mihin siinä saatuja tietoja käytetään. Vastaajalle tulee myös kertoa, miten ja miksi juuri hänet on valittu vastaamaan tutkimukseen. Tämän lisäksi saatteesta tulee ilmetä, että tutkimuksen luottamuksellisuus, se, että vastaajan henkilöllisyys pysyy salassa eikä vastauksiakaan esitetä niin, että niistä voisi päätellä vastaajan henkilöllisyyden. (Jyrinki 1977: 17.)

Laadin kyselylle saatteen, jonka annoin yhdessä kyselyn kanssa arvioitavaksi. Sain palautetta ja hyödyllisiä kehittämissuhteita saatteesta. Venäjän kielelle käännettäessä saatteen osalta tuli vastaan Suomen ja Venäjän kulttuurien erilaisuus. Jouduimme minua auttaneen venäjänkielisen työntekijän kanssa pohtimaan kielen ilmaisuja muun muassa itse kyselyn aiheen ja päämäärän osalta. Venäläisessä kulttuurissa esimerkiksi ei tehdä kyselyitä vanhempien tyytyväisyydestä päiväkodin toiminnan suhteen, vaan mieluummin kysytään toiminnan onnistumisesta. Tästä syystä oli haastavaa löytää myös järkeviä venäjänkielisiä ilmauksia kyselyn päämäärästä ja aiheesta. Lopulta se kuitenkin onnistui siten, että myös venäjänkielisten vanhempien oli mahdollista ymmärtää, mistä on kyse.

6.3 Kyselyn toteuttaminen

Laadin kyselylomakkeesta ensin raakaversioon, johon kokosin erilaisia päiväkodin kaksikielisyyteen ja kielenopetukseen liittyviä kysymyksiä. Lähetin raakaversioon arvioitavaksi opinnäytetyön ohjaajille ja päiväkodin johtajalle. Saadun palautteen pohjalta muokkasinkin kyselyä, laadin kyselylle saatteen ja vein ne tämän jälkeen päiväkodin työntekijöille luettavaksi. Sain myös heiltä paljon hyödyllistä palautetta ja muokkasinkin palautteen pohjalta kyselyä ja saatetta. Käänsin myös saatteen ja kysymykset venäjänkielelle itse, kuten jo edellä käy ilmi. Eräs päiväkodin venäjänkielisistä työntekijöistä tarkisti kieliasun ja korjasi tarvittaessa lauseita sujuvammiksi. Tämän jälkeen kysely oli valmis jaettavaksi päiväkodin vanhemmille. Vastausaikaa päätimme yhdessä päiväkodin johtajan kanssa antaa vanhemmille viikon.

Kysely jaettiin avoimessa kirjekuoressa yhdessä saatekirjeen kanssa lasten lokeroihin siten, että jokainen perhe sai yhden kyselyn vastatakseen. Vastaukset tuli palauttaa suljetussa kirjekuoressa päiväkodin henkilökunnalle. suurin osa saaduista vastauksista palautettiin annetun ajan puitteissa. Henkilökunnan tehtävänä oli muistuttaa vanhempia kyselyyn vastaamisesta ennen palautuspäivää. Kävin keräämässä vastaukset vielä

samana päivänä vähän ennen päiväkodin sulkemista. Vastauksia tuli tuolloin 28. Viikon päästä sain kuitenkin vielä viestin päiväkodista, että kyselyitä oli palautettu vielä neljä lisää, joten kävin hakemassa ne, ja liitin mukaan vastauksiin.

7 Kyselyn tulokset

Kyselyitä jaettiin yksi joka perheeseen, joita päiväkodissa on yhteensä 91. Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 32, joten vastausprosentti oli noin 35%. Vastauksia tuli suomenkielisistä perheistä 16, kaksikielisistä 9 ja venäjänkielisistä perheistä seitsemän. On vaikea arvioida tässä yhteydessä tarkasti eri kieliryhmien vastausprosentteja, sillä vastauksista kävi ilmi, että päiväkodin ja perheiden määrittelyt eroavat hieman toisistaan.

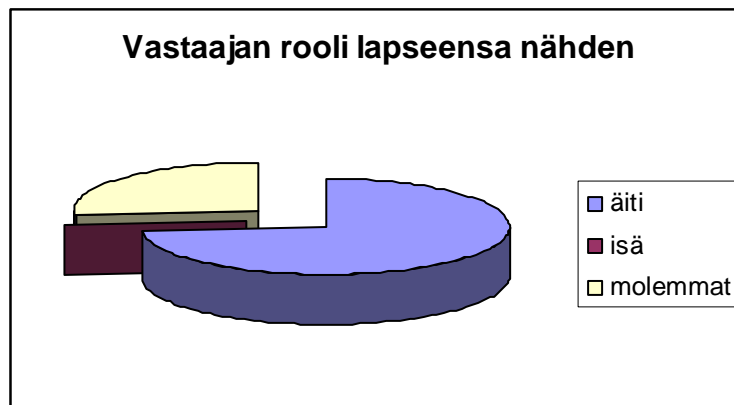
Jaoin suomenkieliset kyselyt niille perheille, joiden päiväkotitoiminta ilmoitti olevan joko suomenkielisiä tai kaksikielisiä perheitä. Vain täysin venäjänkieliseksi ilmoitetuille perheille jaoin venäjänkielisen kyselyn. Näitä perheitä piti päiväkodissa olla noin 25. Joissakin venäjänkielisissä vastauksissa perhe oli kuitenkin määritellyt itsensä kaksikieliseksi. Tästä syystä on mahdotonta arvioida tarkasti eri kieliryhmien vastausprosentteja. Pitäisi suorittaa erillinen tiedustelu asiasta, jotta saataisiin selville kaikkien perheiden tämänhetkinen kielitilanne.

Ryhmittelin vastaukset äidinkielen mukaan sen perustella, mikä vastauksissa oli ilmoitettu lapsen äidinkieleksi. Ryhmiä muodostui kolme. Yhden ryhmän muodostivat ne vastaukset, joissa lapsen äidinkieleksi ilmoitettiin suomi, toisen ne, joissa lapsen äidinkieleksi ilmoitettiin venäjä ja kolmannessa ryhmässä olivat kaksikielisten lasten perheiden vastaukset. Näistä ryhmistä käytän tässä työssä termiä "kieliryhmät". Käytin tätä ryhmäjakoja myös suljettujen vastausten luokittelussa, taulukoinnissa ja avointen vastausten sisällön erittelyssä. Tämä auttoi näkemään keskeisiä yhtäläisyyksiä ja eroja ryhmien välillä esimerkiksi päivähoitopaikan valintakriteereiden kohdalla.

7.1 Vastaajien taustat

Kuudessa ensimmäisessä kysymyksessä, jotka olivat yhtä lukuun ottamatta suljettuja, kartoitettiin vastaajien roolia lapseen nähden. Suurin osa kaikista vastanneista vanhemmista oli äitejä, heitä oli yhteensä 23. Perheitä, joissa molemmat vanhemmat vastasivat kyselyyn yhdessä, oli kaikkiaan kahdeksan. Vain yksi isä vastasi kyselyyn itse-

näisesti. Kaikissa kieliryhmissä vastaajien roolien jakauma oli samanlainen: suomenkielissä perheissä 11:ssä tapauksessa vastaajana oli äiti ja lopuissa viidessä perheessä vastaajana oli molemmat. Venäjänkielisisissä perheissä kyselyyn vastasi kuusi äitiä ja yhdet vanhemmat yhdessä. Kaksikieliset perheet olivat siitä erityinen ryhmä, että niistä yhdessä kyselyyn vastasi isä. Äiti oli vastaajana viidessä perheessä ja kolmessa perheessä vanhemmat yhdessä. Kaaviokuvana kaikkien vastanneiden roolit jakautuvat alla olevassa kaaviokuvassa näkyvällä tavalla.

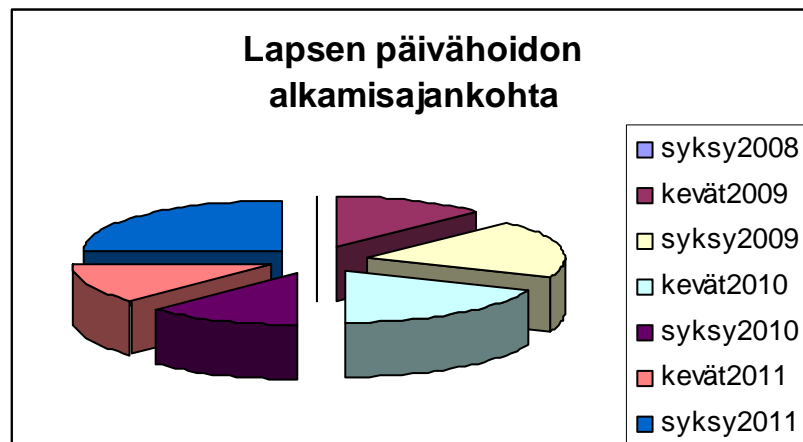

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneen vanhemman rooli hoidossa olevaan lapseensa nähden

Valtaosa vastaajista, yhteensä 26 heistä, asui Helsingissä. Vantaalla asui kaikista vastanneista viisi ja Espoossa yksi. Venäjänkielisten hajonta oli tässä kohtaa suurin: heistä kaksi asui Vantaalla, yksi Espoossa ja neljä Helsingissä. Yhdeksästä kaksikielisestä perheestä yksi asui Vantaalla, loput Helsingissä. Suomenkielisistä perheistä 14 asui Helsingissä ja kaksi Vantaalla. Kaikista vastanneista perheistä neljällä oli päiväkodissa parhailaan kaksi lasta, muilla yksi.

Yksi vastaajien taustatietoja kartoittavista kysymyksistä oli lasten hoidonaloitusvuosi. Tämä kysymys oli puolistrukturoitu. Siinä oli annettu valmiiksi vaihtoehdot "kevällä" tai "syksyllä", mutta vuosiluku oli avoin. Vanhemmat saivat kirjoittaa sen itse. Noin kolmanneksella, eli kymmenellä perheellä, lapsi oli aloittanut päivähoidon Kalinkassa syksyllä 2011. Seuraavaksi eniten, kaikkiaan seitsemän, oli niitä perheitä, joiden lapsi oli aloittanut hoidon Kalinkassa syksyllä 2009 ja kolmanneksi eniten, yhteensä viisi, perheitä, joiden lapsi oli aloittanut Kalinkassa syksyllä 2010. Keväisin hoidon aloittaneita lapsia oli vähemmän kuin syksyisin. Keväällä 2010 hoidon oli aloittanut neljän per-

heen lapset, keväällä 2009 kahden ja 2011 yhden perheen lapset. Lisäksi yksi lapsi oli aloittanut hoidon syksyllä 2008. Kaaviokuva tästä on esitetty alla.

Kuvio 2. Perheiden lasten päivähoiton alkamisajankohdat Kalinkassa.

Myös lasten äidinkieltä tiedusteltiin kyselyssä. Tästä aiheesta oli kaksi erillistä suljettua kysymystä, joista jälkimmäisen oli tarkoitus tarkentaa kaksikielisten lasten kielitilannetta. Näistä ensimmäinen kysymys oli: "Mikä on lapsenne äidinkieli?". Sen vastausvaihtoehdot olivat "suomenkieli, "venäjänkieli" ja "hän on kaksikielinen". Toinen kysymys oli: "Jos lapsenne on kaksikielinen, kumpi kieli on vahvempi?". Vastausvaihtoehdot tähän kysymykseen olivat "suomenkieli, "venäjänkieli" ja "molemmat ovat yhtä vahvoja". Kysymysten osalta ilmeni odottamattomia seikkoja. Osa vanhemmista ilmeisesti ei ollut sisäistänyt jälkimmäisen kysymyksen alkua: "Jos lapsenne on kaksikielinen,...". Tähän kysymykseen tuli muutamissa vastauksissa erilaisia asian ilmaisevia kommentteja. Myös varsinainen lapsen äidinkieltä kartoittava kysymys osoittautui tarkennusta kaipaavaksi, vaikka toisaalta osa vanhemmista antoi tarpeelliset lisäselvitykset omaaloitteisesti kysymyksen viereen lomakkeen reunaan.

Vastanneista perheistä 16:ssä lapsen äidinkieli oli suomi ja seitsemässä perheessä venäjä. Kaksikielisiä lapsia oli 9:ssä perheessä. Vastauksissa kuitenkin ilmeni eräs seikka jota en ollut huomannut ajatella, mutta joka on itse asiassa varsin luonnollinen asia. Tämä oli se, että kolmessa perheessä lapset olivat periaatteessa kaksikielisiä, mutta toinen kielistä oli muu kuin suomi. Yhdessä perheessä lapsi oli itse asiassa kolmikielinen, sillä hän puhui suomen ja venäjän lisäksi viroa, joka oli myös hänen vahvin kielenensä. Lasten äidinkielen jakauma näkyy alla olevassa taulukossa.

Taulukko 1. Kalinkassa hoidossa olevien lasten kielijakauma.

Lapsen ensisijainen kieli	lasten määrä
suomi	16
venäjä	7
molemmat	9

Kaksikielisistä lapsista viidellä vahvempi kieli oli suomi ja neljällä molemmat kielet olivat yhtä vahvoja. Yhdelläkään lapsella ei vahvempi kieli ollut venäjä.

7.2 Hoitopaikan valintaperusteet

Seitsemännessä kysymyksessä, joka oli avoin, kysyttiin syytä siihen, miksi vanhemmat olivat valinneet lapselleen hoitopaikan juuri Päiväkoti Kalinkasta. Tämä kysymys oli avoin ja vanhemmat saivat vastata siihen vapaasti. Vastausten sisällön erittely osoitti, että vastauksissa, tässä tapauksessa valintakriteereissä toistuvat tietyt aiheet, joten poimin vastauksista niissä ilmenevät keskeiset teemat ja niitä koskevat asiat. Vastauksissa oli havaittavissa eräänlaisia pääteemoja, joihin puolestaan voi nähdä muodostuvan joitakin alaluokkia. Nämä teemat olivat kieli, sijainti ja hyvä ensivaikutelma. Näille teemoille muodostui puolestaan eräänlaisia alateemoja tai alaluokkia niistä perusteluista, joilla vanhemmat perustelivat valintakriteerin merkitystä.

suurimmalla osalla, 28:llä vastanneella, joka on 87,5% kaikista vastanneista, tärkein kriteeri lapsen päivähoitopaikan valinnassa oli kieli. Tässä kuitenkin oli eroja siinä, kuinka suuri käytännön tarve kaksikieliselle päiväkodille perheellä oli. Venäjänkielisille sekä kaksikielisille perheille oli tärkeää, että päiväkodin toinen kieli on nimenomaan venäjä, minkä voi ajatella yhtenä alateemana kieliteemalle. Tähän oli useimmiten syynä perheen ja suvun kielitaustat. Näille vanhemmille oli tärkeää, että lapsi oppisi lisää äidinkieltään tai toista niistä ja pääsisi puhumaan kyseistä kieltä myös kodin ulkopuolella muiden samassa tilanteessa olevien ikätovereiden sekä aikuisten kanssa. Näin myös venäjänkielestä tulisi luonnollinen ja normaali osa lapsen elämää ja identiteettiä. Myös kyky kommunikoida venäläisten sukulaisten kanssa ilmoitettiin tärkeäksi kriteeriksi. Osa suomenkielisistä vanhemmista ilmoitti itse aikanaan opiskelleensa venäjää, ja halunneensa, että myös lapsella olisi mahdollisuus oppi sitä. Joillekin suomenkielisistä per-

heistä puolestaan valinnan syy oli kaksikielisyys yleisemmällä tasolla, minkä voi nähdä toisena alateemana kielen teemalle. Vieraan kielen varhaisen oppimisen hyödyllisyys itsessään oli näille perheille merkitsevämpi asia kuin se, että tuo vieras kieli olisi juuri venäjä.

Toinen tärkeä, isossa osassa vastauksia ollut kriteeri oli päiväkodin sijainti, joka oli toinen pääteemoista. Tällä hoitopaikan valintaa perusteli yhteensä 14 vastanneista perheistä. Pääkaupunkiseudulla on useita suomalais-venäläisiä päiväkotiteja, ja mikäli kielikriteeriä laajennetaan yleisemmälle kielikylpytasolle, ovat valinnan mahdollisuudet vielä laajemmat. Kaikki kielikylpypäiväkodit eivät kuitenkaan sijaitse perheelle järkevien kulkuyhteyksien päässä. Myös se seikka, että Suomalais-venäläinen koulu sijaitsee päiväkodin vieressä, oli joillekin vastanneille tärkeää. Näissä tapauksissa lapsen oli määrä siirtyä päiväkodista tuohon kouluun, ja joillakin oli jo vanhempia sisaruksia kyseisessä koulussa.

Päiväkoti Kalinkalla näyttäisi vastausten perusteella olevan myös ennestään hyvä maine. Tämä oli yhdeksässä vastauksessa ilmoitettu valintakriteeriksi ja siitä muodostui vastausten kolmas teema. Osalla on ollut päiväkodissa vanhempi sisarus tai joku sukulainen ja kokemus on ollut positiivinen. Osa, kolme vastajaa, myös kertoi käyneensä tutustumassa päiväkotiin ja saaneensa tästä käynnistä positiivisen kuvan. Yhdessä vastauksessa keuhuttiin myös päiväkodin tiloja hyväksi, väljiksi ja avariksi.

7.3 Vanhempien suhtautuminen kaksikielisyyteen

Kyselylomakkeessa oli kolme kysymystä, joilla oli tarkoitus mitata vanhempien suhtautumista kaksikielisyyteen. Kysymyksistä kaksi oli suljettuja ja yksi kysymys oli avoin. Kahdeksannessa kysymyksessä kysyttiin, onko lapsen vanhempien mielestä tarpeellista oppia päiväkodin molempia kieliä. Vastausvaihtoehdot olivat "kyllä", "ei" ja "en osaa sanoa". Lähes kaikkien vastanneiden mielestä molempien päiväkodin kielen oppiminen oli tarpeen. Kahdessa suomenkielisessä perheessä oltiin sitä mieltä, että molempien kielten oppiminen ei ole tarpeellista, mutta he olivat tarkentaneet vastaustaan kysymyksen viereen. Heidän mielestään kaksikielisyys on lisäarvo, ei välttämättömyys.

Myös seuraavan kysymyksen vastauksista kävi ilmi, että myös monet "kyllä" -vastauksen antaneista suomenkielisistä vanhemmista pitivät kaksikielisyyttä ylimääräi-

senä lisäarvona, eivät niinkään tarpeena. Yhdeksäs kysymys oli avoin: "Miten arvelette kaksikielisyyden vaikuttavan lapsenne elämään?" Suomenkielisten perheiden vastauksissa valtaosalla, tarkalleen ottaen 11:llä, oli kaksikielisyyden vaikutuksena mainittu yleismääritelmä "rikastuttavasti". Myös sellaisia yleismääritelmiä oli, kuin: "tuo positiivisen lisän", "auttaa monessa" sekä "siitä on hyötyä tulevaisuudessa". Yhteensä 14 kaidista 16:stä vastanneesta suomenkielisestä perheestä antoi tällaisen yleisen tason määritelmän kaksikielisyyden vaikutuksista.

Tarkempia määritelmiä tuli vastauksissa esiin myös runsaasti. Seitsemässä perheessä arveltiin kaksikielisyyden parantavan lasten työnsaantimahdollisuuksia tulevaisuudessa. Myös suvaitsevaisuuden lisääntyminen oli mainittu seitsemässä vastauksessa kaksikielisyyden vaikutuksiksi. Lisäksi yhdessä vastauksessa sanottiin myös, että lapsi voi oppia hyödyllisiä asioita eri kulttuureista. Lisäksi viidessä vastauksessa oli mainittu, että vieraan kielen oppiminen ylipäättään edistää myös muiden vieraiden kielten oppimista. Yksi äiti esitti vastauksessaan kaksikielisyyden myös edistävän "aivojen laaja-alaista ja monipuolista kehittymistä ja sosiaalisia suhteita". Eräs vastanneista arveli, että kaksikielisyys edistää hänen lapsensa kohdalla myös itsetuntemusta: "on tärkeää tuntea omat juurensa".

Kaksikielisistä perheistä kuudella oli myös vastauksissaan mainittu kaksikielisyyden vaikuttavan "positiivisesti" yleisemmällä tasolla. Joissakin vastauksissa kaksikielisyyden positiiviseksi vaikutukseksi oli kuvailtu sen hyödyllisyys ja elämää rikastuttava vaikutus. Sen arveltiin muun muassa tuovan enemmän mahdollisuuksia, laajentavan näköpiiriä sekä avaavan ovia ja lisäävän ymmärrystä. Täsmällisemmin kaksikielisyyden hyödyllisyys oli määritelty yhdessä vastauksessa, jossa sen oli ajateltu helpottavan myös muiden kielten oppimista. Kaksikielisten perheiden vastauksissa tuli toisaalta esiin myös käytännön tarve. Kaksi perhettä määritteli kaksikielisyyden vaikuttavan lapsen elämään "kaikin tavoin", koska se on osa lapsen identiteettiä. Vanhemmat halusivat antaa lapselleen enemmän mahdollisuuksia tutustua venäläiseen kulttuuriin, venäläisiin ihmisiin ja sukulaisiin.

Venäjänkielisillä perheillä tuli puolestaan esiin puhtaasti käytännön tarpeet, kuten lapsen tarve toisaalta saada tukea omalle äidinkielelleen ja toisaalta myös käytännön tarve oppia suomenkieltä, jotta suomalaisen yhteiskunnan arjessa selviytyminen olisi ylipää-

tään mahdollista. Vastauksista tuli esiin äidinkielen oppimisen tärkeys lapsen identiteetin kannalta. Yhdessä vastauksessa puhuttiin siitä, että lapselle on tärkeää voida kommunikoida venäjänkielisten ikätovereiden ja sukulaisten kanssa, ja että vanhemmat haluavat lapsensa myös pystyvän lukemaan ”rikasta venäjänkielistä kirjallisuutta alkuperäiskielellä”. Tähän tarkoitukseen kodin arkikieli ei kyseisten vanhempien mukaan riittänyt, vaan lapsen piti saada myös muita kielellisiä virikkeitä, joita ei saa kotoa. Lapsena on heidän mukaansa myös helpompi oppia kaksikieliseksi kuin aikuisena. Toisaalta, kaksikielisyyden arveltiin myös tässä kieliryhmässä hyödyttävän ja rikastuttavan elämää yleisemmällä tasolla. Sen arveltiin esimerkiksi laajentavan mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen, helpottavan oppimista ja parantavan työmahdollisuuksia. Eräs venäjänkielististä vanhemmista toi esiin myös sen, että kaksikielisyys mahdollisesti viivästyttää puheen kehitystä. Yksi vanhemmista puolestaan vastasi, ettei osaa vielä arvioida kaksikielisyyden vaikutuksia, koska lapset ovat vielä pieniä.

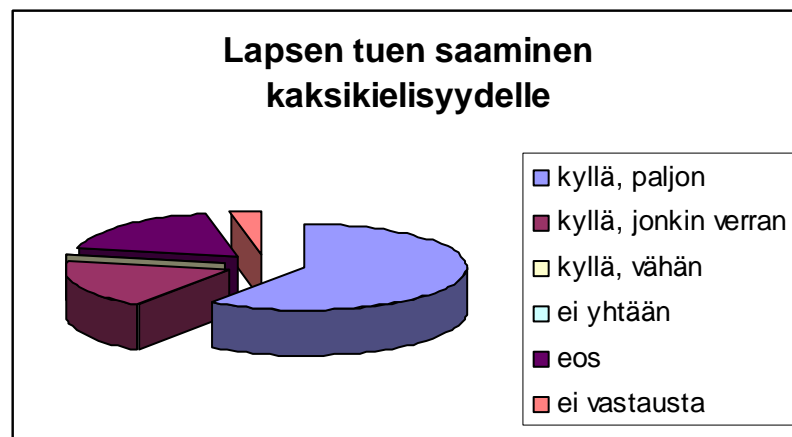
Kymmenes kysymys oli ”Onko suhtautumiseen kaksikielisyyttä kohtaan muuttunut lapsenne päivähoiton alkamisen jälkeen?” Vastausvaihtoehdot tähän olivat ”kyllä: Miten?”, ”ei” ja ”en osaa sanoa”. Vastausten mukaan vain kahdessa suomenkielisessä perheessä suhtautuminen on muuttunut, positiivisempaan suuntaan. Muilla suhtautuminen on pysynyt samana. Yksi suomenkielististä vanhemmista oli valinnut ”en osaa sanoa” -vastausvaihtoehdon.

7.4 Vanhempien arviot lapsen kielenoppimisesta

Kysymys 11 oli suljettu: ” Onko lapsenne mielestänne saanut tukea kaksikielisyydelleen päiväkotikielissä Kalinkassa?” Vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä, paljon”, ”kyllä, jonkin verran”, ”kyllä, vähän”, ”ei yhtään” ja ”en osaa sanoa”. Kysymys osoittautui vastauksista päätellen monitulkintaiseksi kysymykseksi. Erityisesti suomenkieliset vastaajat tulkitivat kysymyksen useammalla tavalla, minkä osoittaa kolmessa vastauksessa lomakkeen reunan kirjoitetut kommentit siitä, ettei lapsi ole varsinaisesti kaksikielinen. Yksi vanhemmista myös kritisoi tästä syystä kysymyksen muotoilua. Kokonaan vastaamatta oli jättänyt vain yksi suomenkielinen perhe, ja viisi oli vastannut ”en osaa sanoa” – vaihtoehdolla. Seitsemän suomenkielististä vanhemmista oli vastannut lapsen saaneen paljon tukea kaksikielisyydelleen ja kolme jonkin verran.

Kaksikielisistä perheistä seitsemän vastasivat lapsensa saaneen paljon tukea kaksikielisyydelleen, yksi jonkin verran, ja yksi perhe ei osannut sanoa. Venäjänkielisistä perheistä puolestaan viisi perhettä vastasi ”kyllä, paljon” –vaihtoehdolla ja yksi ”kyllä, jonkin verran” –vaihtoehdolla. Yhdessä vastauksessa oli kirjoitettu omin käsin vastausvaihtoehtojen viereen ”kyllä”, joten ei voi sanoa, onko kyseisen perheen mielestä lapsi saanut tukea kaksikielisyydelleen paljon, jonkin verran vai vähän.

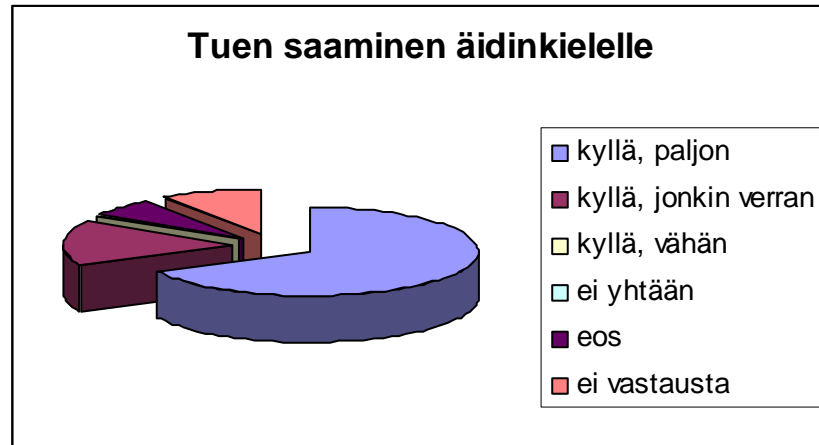
Yhteensä kaikista vastanneista perheistä siis 19 ilmoitti lapsen saaneen paljon tukea kaksikielisyydelleen ja kuusi jonkin verran. Kukaan perheistä ei vastannut saaneensa vähän tai ei yhtään tukea lapsen kaksikielisyydelle. Yhteensä kuudessa vastauksessa ei osattu sanoa onko lapsi saanut tukea kaksikielisyydelleen ja yksi perhe jätti kokonaan vastaamatta kyseiseen kysymykseen. Kaksikielisyyden tukemista koskevat vastaukset näkyvät myös seuraavassa kaaviossa.

Kuvio 3. Vanhempien arviot siitä, kuinka paljon heidän lapsensa saa päiväkodissa tukea kaksikielisyydelleen.

Seuraava kysymys oli: ”Tukeeko päiväkotikielenne lapsenne äidinkieltä?”. Se oli myös suljettu ja siinä oli samat vastausvaihtoehdot kuin edellisessä kysymyksessä. Suomenkielisistä perheistä 10 arvioi lapsen saaneen tukea äidinkielelleen paljon. Neljä puolestaan arvioi lapsen saaneen tukea jonkin verran, ja kaksi perhettä ei osannut sanoa. Kaksikielisten perheiden vastauksissa lapsi oli saanut tukea äidinkielelleen paljon viidessä ja jonkin verran yhdessä perheessä. Kolme perhettä jätti kokonaan vastaamatta kysymykseen. Venäjänkielisillä perheillä paljon tukea äidinkielelleen arveltiin lapsen saaneen kuudessa perheessä, ja yhdessä vastauksessa oli käsin kirjoitettu vastauksen

kohdalle kyllä. Kaikkiaan 21 perhettä arvioi siis lapsensa saaneen paljon tukea äidinkielelleen, ja viisi jonkin verran. Yhteensä kaksi perhettä ei osannut sanoa, ja kolme jätti kokonaan vastaamatta. Kaaviokuva tästä on esitetty alla.

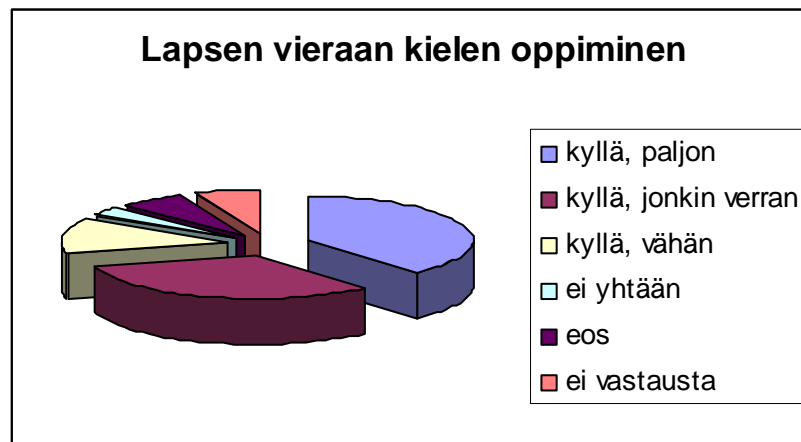

Kuvio 4. Vanhempien arviot siitä, kuinka paljon heidän lapsensa saa päiväkodissa tukea äidinkielelleen.

Kolmastoista kysymys oli puolestaan "Onko lapsenne mielestänne oppinut itselleen vieraampaa kieltä päiväkotikielissä?". Vastausvaihtoehdot olivat samat kuin kahdessa edellisessä. Itselleen vieraampaa kieltä arvioitiin lapsen oppineen suomenkielisten perheiden kohdalla kuudessa paljon, kuudessa jonkin verran ja neljässä vähän. Kaksikielisissä perheissä lapsen arvioitiin oppineen paljon itselleen vieraampaa kieltä neljässä perheessä. Yksi perhe arvioi, ettei lapsi ole oppinut yhtään itselleen vieraampaa kieltä päiväkodissa vaan oli puhunut sitä hyvin jo aloittaessaan päivähoiton Kalinkassa. Yksi perhe ei osannut sanoa, oliko lapsi oppinut itselleen vieraampaa kieltä päiväkodissa, ja kolme jätti vastaamatta. Yksi vastaamatta jättänyt vanhempi oli kirjoittanut lomakkeen alareunaan lapsen alkaneen käyttää kotona aktiivisemmin suomea oltuaan reilut puoli vuotta Kalinkassa. Lapsi puhuu äidin kanssa suomea kotona. Vanhemmat puhuvat keskenään venäjää.

Kahdessa venäjänkielisessä perheessä puolestaan arvioitiin lapsen oppineen paljon itselleen vieraampaa kieltä, neljässä jonkin verran, ja yksi perhe ei osannut sanoa. Kaiken kaikkiaan yhteensä 12:ssa vastauksessa arveltiin lapsen oppineen paljon itselleen vieraampaa kieltä päiväkodissa, kymmenessä jonkin verran, ja neljässä vähän. Yhdessä perheessä arvioitiin, ettei lapsi ole oppinut yhtään vierasta kieltä päiväkodissa, kaksi ei

osannut sanoa, ja kolme jätti myös vastaamatta. Jakauma näkyy myös alla olevassa kaaviokuvassa.

Kuvio 5. Vanhempien arviot siitä, kuinka paljon heidän lapsensa on oppinut päiväkodissa itselleen vieraampaa kieltä.

Seuraava, 14. kysymys oli avoin: "Millaisia vieraaseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä asioita lapsenne on oppinut päiväkodissa?" Tämän kysymyksen kohdalla vanhempien vastaukset olivat hyvin samanlaisia kieliryhmästä toiseen, joten en katsonut tarpeelliseksi erotella niitä toisistaan. Vastaukset olivat hyvin monipuolisia ja kattavia, niissä toistuivat erilaiset itse kieleen ja toisaalta myös sen edustamaan kulttuuriin liittyvät asiat. Jaottelin vastaukset kahteen pääteemaan, joihin muodostui vastauksia ryhmitellessä myös joitakin alaluokkia. Vastausten pääteemat ovat kieli ja kulttuuri. Kielen osalta vastauksissa toistuivat erilaiset puhumiseen ja ymmärtämiseen liittyvät asiat, joista tuli tähän teemaan luonteavat alaluokat. Kulttuurin osalta puolestaan tuli esiin erilaisia taitteisiin sekä perinteisiin ja tapoihin liittyviä asioita. Näistä tuli kulttuuri-teemaan luonteavat alaluokat.

Yleisin vanhempien vastauksissa toistuva puhtaasti kielenoppimiseen liittyvä asia, jonka lapset olivat päiväkodissa oppineet, oli "sanat". Ne oli mainittu kaiken kaikkiaan yhdeksätoista vastauksessa. Vanhemmat myös määrittivät sanoja tarkemmin. Ne olivat heidän mukaansa erilaisia arkeen, esimerkiksi ruokaan liittyviä sanoja. Vastausten mukaan jotkut lapset ovat myös oppineet laskemaan vieraammalla kielellä. He ovat myös oppineet päiväkodissa erilaisia tapoihin liittyviä sekä kohteliaisuusfraaseja ja myös käyttämään niitä, eli puhumaan kieltä ylipäättään. Myös kielen kuunteleminen ja ym-

märtäminen olivat vanhempien havaitsemia taitoja, jotka ovat heidän mukaansa päiväkodissa opittuja.

Vanhemmat mainitsivat myös sellaisia kieleen ja puhumiseen liittyviä asioita, joita lapset ovat päiväkodissa oppineet, kuin äänteet, intonaatiot ja sanojen toistaminen. Tätä perusteltiin muun muassa sillä, että esimerkiksi suomenkielinen lapsi on alkanut tunnistaa puhuttua venäjänkieltä julkisilla paikoilla, tai käyttämään esimerkiksi leikkiessään eräänlaista "leikkivenäjää", josta venäjänkielen intonaatiot ja äännemaailma ovat selvästi kuultavissa ja tunnistettavissa.

Myös erilaisia kulttuuriin liittyviä asioita lapset ovat oppineet. Yleisin, 17:ssä vastauksessa mainittu asia oli laulut. Ne oli mainittu valtaosassa kaikkien kieliryhmien vastauksissa. Myös venäläinen musiikki yleisemmällä tasolla oli mainittu yhdessä vastauksessa. Useissa vastauksissa oli myös mainittu lorut, leikit, tanssit, sadut, tarinat ja arvoitukset. Näiden, pääasiassa taiteisiin ja kirjalliseen kulttuuriperinteeseen liittyvien asioiden lisäksi vastauksissa oli mainittu myös muita kulttuurisia elementtejä. Näitä olivat muun muassa erilaiset tavat, kuten tervehtiminen ja venäläiseen kulttuuriin vahvasti kuuluva teentuonti, johon on historian kuluessa venäjällä muodostunut aivan omia perinteitä ja tapoja. Myös molempien kulttuurien tärkeät juhlat ja juhlapyhät sekä niihin liittyvät perinteet ja ruoat oli mainittu monissa vastauksissa.

Toisaalta muutamassa vastauksessa sanottiin myös, ettei lapsi ole osoittanut toistaiseksi oppineensa mitään vieraaseen kieleen ja kulttuuriin liittyvää Päiväkoti Kalinkassa: "Vielä ei ole kotiin asti tullut kovinkaan paljon uusia asioita päiväkodissa". Myös kahdessa kaksikielisen perheen vastauksessa mainittiin, että lapsi ei ole oppinut mitään sellaista uutta päiväkodissa, mitä ei olisi oppinut myös kotona. He kuitenkin kertoivat päiväkodin vahvistaneen jo kotona opittuja asioita. Kolme perhettä jätti myös kokonaan vastaamatta tähän kysymykseen.

Seuraava kysymys koski puolestaan kielenopetuksen kehittämistä. Se oli avoin kysymys: "Mitä kehitettävää Kalinkan kielen ja kulttuurin opetuksessa mielestänne on?" Tähän kysymykseen tuli huomattavasti vähemmän vastauksia kuin edelliseen. 12 perhettä jätti kokonaan vastaamatta ja kuudessa lomakkeessa vastattiin, että mitään kehi-

tettävää ei vanhempien mielestä ole: "ei mitään, kaikki on erinomaisesti" tai "ei mitään, olemme tyytyväisiä".

Toisaalta, oli myös kaksi sellaista vastausta, jossa vanhemmat kokivat olevansa tyytyväisiä, mutta myönsivät kuitenkin, etteivät tiedä Kalinkan kielenopetuksesta niin paljoa, että voisivat ehdottaa mitään. Tiedonpuute oli myös monessa muussa vastauksessa esiin tullut seikka. Vanhemmat toivoivat lisää tietoa päiväkodin kielenopetuksesta, jotta voisivat hyödyntää ja tukea sitä myös kotona.

Kielenopetukseen liittyvät toivomukset ja kehitysehdotukset koskivat enimmäkseen jo olemassa olevien elementtien lisäämistä tai tehostamista. Esimerkiksi kielenopetus-tuokioiden määrän lisäämistä molemmilla kielillä toivottiin. Myös opetuksen tehostamista toivottiin. Vanhempien mukaan henkilökunnan tulisi pysyä nykyistä systemaattisemmin omassa kielessään, jotta lapsi oppii paremmin oikeita intonaatioita ja puheta-voja. Omaa äidinkieltä puhumista varten on vastausten mukaan sitä puhuvat aikuiset ja myös oma perhe. Toisaalta taas myös tulkkaamista toivottiin lisää. Yhdessä vastauksessa myös kielenopetuksen ammattilaisia toivottiin töihin päiväkotiin.

Myös saavutetun kielitaidon vahvistamista sekä lasten kielenoppimisen seurantaan pitäisi kehittää ja keskustella siitä vanhempien kanssa. Myös venäjänkielen puhumista suomalaisten vanhempien kanssa toivottiin lisää, "jotta lapsi saisi siitakin esimerkin", kuten eräässä vastauksessa oli ilmaistu. Lisäksi vanhemmat toivoivat myös toiminnan monipuolistamista, kuten retkeilyn, ulkoilun ja liikkumisen lisäämistä ylipäätään päiväkodin arjessa.

Lisäksi vastauksissa toivottiin enemmän venäläiseen kulttuuriin liittyviä asioita. Vastauksissa toivottiin esimerkiksi venäläisten juhlapäivien viettoa sekä venäläiseen ruokakulttuuriin liittyviä asioita myös päiväkodin arkitoiminnassa. Myös sellaisia kulttuuritarjontaan liittyviä asioita kuten teatterikäyntejä, venäläisiä lastenelokuvia ja suomessa vierailevien venäläisten lapsiesiintyjäryhmien hyödyntämistä toivottiin. Yhdessä vastauksessa luki: "en vastustaisi, jos päiväkodissa opetettaisiin myös vähän englantia".

7.5 Vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkodin toimintaan

Yleisellä tasolla vanhemmat vaikuttivat hyvin tyytyväisiltä päiväkotiin ja sen toimintaan. Kysymykseen ”Millaisen arvosanan antaisitte Kalinkalle asteikolla 1-5? (1=heikko, 5=erinomainen)” 20 perhettä vastasi antavansa arvosanan 5. Kymmenessä vastauksessa päiväkodille oli annettu arvosanaksi 4 ja yhdessä 3. Lisäksi yksi vanhempi oli omin käsin kirjoittanut arvosanaksi 3,5. Arvosanojen keskiarvo oli 4,6.

Avoimeen kysymykseen ”Mitä muuta haluatte sanoa Kalinkasta?” vastasi 26 perhettä. Vastaukset olivat pääosin hyvin positiivisia, niissä keuhuttiin päiväkodin henkilökuntaa ja ilmapiiriä monisanaisesti. Jaottelin vanhempien terveisiä sellaisiin useissa vastauksissa toistuviin teemoihin kuin ilmapiiri, henkilökunnan ammattitaito, hoito, kaksikielisyys, tilat, yleisemmän tason keuhut, puheenvuorot Päiväkoti Kalinkan toiminnan jatkumisen ja vakinaistamisen puolesta, vanhemmille järjestetty toiminta ja kritiikki.

Yhdessätoista vastauksessa keuhuttiin päiväkotia yleisemmällä tasolla. Tällaisia vastauksia olivat muun muassa: ”Hyvä päiväkotii!”, ”Erinomainen kasvu- ja kehitysympäristö lapselle.” ja ”Olemme olleet erittäin tyytyväisiä Kalinkaan.” Palautetta oli tarkennettu viidessä koskemaan päiväkodin ilmapiiriä: ”Päiväkodissa on tosi ihana ilmapiiri.” Ilmapiiri on vanhempien mukaan kodinomainen, ja siellä otetaan yksilö huomioon. Lapset menevät aamuisin päiväkotii mielellään. Myös lasten päiväkodissa saama hyvä hoito oli mainittu joissain vastauksissa erikseen.

Myös henkilökunta sai vastauksissa paljon keuhuja. Heitä kuvailtiin muun muassa lempeiksi, ymmärtäviksi ja osaaviksi ”rautaisiksi ammattilaisiksi”, jotka ovat kokeneita ja ystävällisiä. Myös mahdollisuus itsessään saada hyvää kaksikielistä varhaiskasvatusta herätti monissa vanhemmissa iloa. Vastauksissa oli ilmaistu tyytyväisyyttä Kalinkan opetukseen ja siihen, että venäjän kielten puhuminen on muodostunut lapselle täysin normaaliksi ja luonnolliseksi asiaksi. Yhden vanhemman vastausta lainaten: ”Hyvä että on olemassa tällainen varhaisen kaksikielisuuden tuen systeemi. Se olisi tarpeellinen myös muille vierasmaalaisille, jotka asuvat Suomessa.”

Vastauksissa keuhuttiin myös hyviä ja viihtyisiä tiloja ja sitä, että muun toiminnan ohessa järjestetään toimintaa myös vanhemmille. Kolmessa vastauksessa esitettiin myös toive siitä, että päiväkodin toiminta tulisi vakinaistaa nykyisen kilpailutuksen sijaan:

”Toivomme, että Kalinkan toiminta vihdoinkin vakinaistetaan erityisen asemansa kieli-
taidon edistämiseksi vuoksi. Samalla saadaan vanhempia, lapsia ja Kalinkan henkilö-
kuntaa rasittava kierre poikki.”

Toisaalta päiväkodille tuli myös kritiikkiä kahdessa vastauksessa. Toisessa vastauksessa
toivottiin liikunnan ja ulkoilun lisäämistä päiväkodin toimintaan. Toisessa puolestaan
ilmaistiin valittelut siitä, että lapsen ryhmässä on viime aikoina ollut paljon vaihtuvuutta
henkilökunnassa, ja että niitä on kesän jälkeen jälleen tiedossa.

8 Johtopäätökset

Vastausprosentti kyselyssä oli 35%. Se on melko pieni. Toisaalta, on yleisesti tutkijoi-
den tunnustama tosiasia, että kyselyihin osallistutaan keskimäärin heikommin kuin
esimerkiksi haastattelututkimuksiin (Jyrinki 1977: 25-29). Oulun yliopiston Tietojen-
käsittelytieteiden laitoksen kurssimateriaalissa Vesa Puhakka esittää, että usein kyselyissä
joudutaan tyytymään 20-30% vastausprosenttiin, ja että 50% vastausprosentti alkaa
olla jo todella hyvä (Puhakka 2005: dia 17). Tästä näkökulmasta vastausprosentti juuri
tässä kyselyssä oli riittävä tämän opinnäytetyön tarpeisiin. Vastaukset olivat myös suu-
rimmalla osalla kyselyyn osallistuneista vanhemmista hyvin kattavia, he olivat vastan-
neet huolellisesti myös avoimiin kysymyksiin ja selvästi miettineet vastauksensa hyvin.

Kyselyn tuloksia voi mielestäni analysoida hyvin laadullisesta näkökulmasta käsin kes-
kittymällä vanhempien vastauksiin sekä yksittäin että kokonaisuutena, jolloin voi hel-
pommin arvioida niiden merkitystä ja taustalla vaikuttavia seikkoja. Tämä täyttää näh-
däkseni myös kyselyn tarkoituksen saada tietoa vanhempien ajatuksia päiväkodin kak-
sikielisestä toiminnasta ja sen toteutumisesta päiväkodin arjessa.

8.1 Vastaajien taustat

Valtaosa vastaajista, 71,9%, oli äitejä. 25%:ssa vastauksista vastaajina oli molemmat.
Vain yksi isä oli vastannut kyselyyn. Tämä on linjassa päiväkotimaailmassa havaitun, ja
myös tutkimuksissa todetun ilmiön kanssa, että äidit ovat useimmiten isiä aktiivisempia
yhteistyössä päiväkodin kanssa. Tätä on perusteltu joissakin tutkimuksissa sillä, että
lasten kasvatusta ja siihen liittyvät kysymykset on perinteisesti koettu olevan viimekäden-
sä äidin vastuulla. Tästä syystä äidit ovat perinteisesti hoitaneet myös yhteistyötä kodin

ulkopuolisten tahojen kanssa lasten kasvatusta koskevissa kysymyksissä. (Vuori 2004: 31-34.) Tämä voi osaltaan selittää sitä, että myös tämän kyselyn osalta äidit olivat isiä aktiivisempia kodin ja päiväkodin välisessä yhteistyössä.

Valtaosa vastaajista, 81,3% myös asui Helsingissä. 3% puolestaan asui Espoossa, ja loput 15,7% asui Vantaalla. Tällä näytti vastauksissa olevan yhteyttä perheiden päivähoitopaikan valintakriteereihin. Helsinkiläisistä perheistä useimmissa kerrottiin päivähoitopaikan valintaan vaikuttaneen päiväkodin läheisen sijainnin. Vastaavasti Espoosta ja Vantaalta Päiväkoti Kalinkaan lasta kuljettavilla vanhemmilla oli kaksikielisyys tärkeimpänä motiivina hoitopaikan valinnassa. Näistä perheistä kahdessa lapsen oli myös tarkoitus jatkaa viereiseen suomalais-venäläiseen kouluun (SVK), joten myös jatkuvuus sijainnin suhteen oli näissä perheissä tärkeää hoitopaikan valinnan kannalta. Tämän perusteella voisi nähdäkseni ajatella, että päiväkodin vastaaminen johonkin erityistarpeeseen, tässä tapauksessa perheen kaksikielisyyteen, houkuttelee myös kauempana asuvia perheitä. Muussa tapauksessa helpot kulkuyhteydet määrittelevät isolta osalta päivähoitopaikan valintaa.

Hoidon aloittamisajankohdalla ilmeni puolestaan yhteyksiä vastausten kokonaiskuvaan ja luonteeseen. Kolmanneksessa vastanneista perheistä lapsi oli aloittanut päivähoiton Kalinkassa syksyllä 2011. Tämä oli yleisin hoidonaloitusajankohta. Useimmat näiden perheiden vastaukset olivat hyvin kattavia ja monisanaisia, he vaikuttivat olevan motivoituneita vastaamaan kyselyyn. Seuraavaksi eniten oli niitä perheitä joiden lapsi oli aloittanut hoidon Kalinkassa syksyllä 2009. Enemmistöllä näistä perheistä oli kehitysehdotuksia kielenopetuksen suhteen, vaikka he olivat toisaalta myös hyvin tyytyväisiä päiväkotiin. Näillä perheillä näytti vastausten perusteella olevan tietoa ja näkemyksiä päiväkodin kielitoiminnasta, mitä oletettavasti pidempi kokemus yhteistyöstä on tuonut, ja mikä on mahdollisesti osaltaan motivoinut heitä vastaamaan kyselyyn.

Kolmanneksi eniten oli puolestaan perheitä, joiden lapsi oli aloittanut Kalinkassa syksyllä 2010. Nämä perheet erottuivat siinä, että he eivät nähneet kielenopetuksessa juuriakaan kehittämistarpeita. Enemmistö näistä perheistä vastasi olevansa erittäin tyytyväisiä kielenopetukseen. Toisaalta näiden vanhempien vastauksissa ilmaistiin myös se, että kielitoiminnasta ei ole niin paljon tietoa, että voisi ehdottaa siihen jotain kehitettävää. Myös keväällä 2010 hoidonaloittaneiden lasten perheitä oli saman verran. Myös

heistä enemmistö oli täysin tyytyväisiä päiväkotiin, eivätkä he antaneet mitään kehitysehdotuksia. Kaiken kaikkiaan syksyisin hoidon aloittaneita lapsia oli enemmän kuin keväisin, mikä on nähdäkseni hyvin luonnollista suomalaisessa yhteiskunnassa, jossa valtaosa yhteiskunnan eri organisaatioista toimii vuosirytmissä, jossa uusi toimintakausi alkaa syksyllä. Tätä kautta myös niissä työskentelevien vanhempien arkirythmi kulkee samassa tahdissa.

Vanhemmilta kysyttiin myös lasten äidinkieltä. Vaikka mielestäni kysymykset olivat hyvin yksiselitteisiä, niissä ilmeni kuitenkin epäselvyyksiä, joita en ollut osannut ottaa etukäteen huomioon. Kysymyksistä ensimmäisessä kysyttiin lapsen äidinkieltä, ja vastausvaihtoehdot oli annettu valmiiksi, ne olivat "suomenkieli, "venäjänkieli" ja "hän on kaksikielinen". Tähän tuli lisäyksiä ja kommentteja yhteensä neljästä perheestä. Nämä perheet olivat sellaisia perheitä, joissa molemmat vanhemmista olivat eri kansallisuutta, eikä kumpikaan ollut suomalainen.

Esimerkiksi kahdessa perheessä toinen vanhemmista puhui äidinkielenään venäjää ja toinen persiaa. Vaikka lapset ovat periaatteessa kaksikielisiä, he lukeutuvat päiväkodin toiminnan näkökulmasta kuitenkin venäjänkieliseksi lapsiksi. Yksi perhe oli myös suomenruotsalainen kaksikielinen perhe, joka halusi lapsensa oppivan myös venäjää. Lapsi siis on periaatteessa kaksikielinen, mutta päiväkodin näkökulmasta hän lukeutuu suomalaiseksi perheeksi. Periaatteessa tämä kysymys olisi siis ollut hyvä olla muotoiltuna seuraavasti: "Mikä päiväkodin kielistä on lapsenne äidinkieli?", ja vastausvaihtoehdoissa olisi voinut olla kaksikielisyysvaihtoehdon sijaan "molemmat".

Myös jälkimmäinen kysymys oli aiheuttanut sekaannusta, kuten edellä jo tuli ilmi. Tämäkään sekaannus ei kuitenkaan haitannut vastausten purkamista niin paljoa, että kysymystä olisi pitänyt ohittaa. Kaksikielisistä lapsista viidellä vahvempi kieli oli suomi ja neljällä molemmat kielet olivat yhtä vahvoja. Yhdelläkään lapsella ei vahvempi kieli ollut venäjä. Yksi perhe tosin vastasi, että päivähoiton alkaessa lapsen vahvempi kieli oli ollut venäjä, mutta päivähoiton myötä molemmista kielistä oli tullut yhtä vahvoja.

Tulos sopii yhteen muun muassa useiden opinnäytetöissä toteutettujen haastattelututkimusten tulosten kanssa. Niiden mukaan lapsen asuinympäristö vaikuttaa vahvasti lapsen kaksikielisyyteen siten, että se kieli, jota lapsi voi käyttää myös kodin ulkopuo-

lolla, esimerkiksi kavereiden kanssa puhuessaan ja leikkiessään, tai päiväkodissa tai koulussa, muodostuu usein lapsen vahvimaksi kieleksi. Lapsen kaksikielisyyttä siis tukee vahvasti päiväkodin ja koulun kaksikielisyys. (Bourgogne 1999: Tiivistelmä; Hasinen 2002: 38.)

8.2 Hoitopaikan valinta

Hoitopaikan valinnalle ilmeni vastauksissa kolme kriteeriä joka olivat kieli, sijainti ja hyvä ensivaikutelma. Näille esitettiin vastauksissa erilaisia perusteluita. Esimerkiksi kielen osalta perheillä oli eroja siinä, kuinka suuri käytännön tarve kaksikieliselle päiväkodille oli. Venäjänkielisille sekä kaksikielisille perheille oli tärkeää, että päiväkodin toinen kieli on nimenomaan venäjä. Näille vanhemmille oli tärkeää, että lapsi pääsisi puhumaan venäjää myös kodin ulkopuolella, näin siitä tulisi luonnollinen ja normaali osa lapsen elämää ja identiteettiä. Myös isolle osalle suomenkielisistä perheistä nimenomaan venäjänkieli oli syy tuoda lapsi hoitoon Päiväkoti Kalinkaan. Tähän oli usein syynä perheen historia jollain tasolla, kuten suvun venäläiset juuret tai se, että vanhemmat olivat aikanaan opiskelleet venäjää ja haluttiin, että myös lapsella olisi mahdollisuus oppia sitä. Osalle suomenkielisistä perheistä puolestaan valinnan syy oli kaksikielisyys ja sen positiiviset vaikutukset yleisemmällä tasolla. Taustalla vaikutti siis useimmiten käytännön tarve, historia ja perinteiden jatkaminen tai kaksikielisuuden hyödyllisyys yleisemmällä tasolla.

Toinen tärkeä, lähes puolessa vastauksista ollut kriteeri oli päiväkodin sijainti hyvien ja helppojen kulkuyhteyksien päässä, mikä on merkittävä lapsiperheen arjen sujuvuutta edistävä tekijä. Myös päiväkodin hyvä maine oli monissa vastauksissa ilmoitettu yhdeksi valintakriteeriksi. On nähdäkseni luonnollista, että vanhemmat haluavat lapselleen mahdollisimman hyvän ja tasokkaan hoitopaikan, sillä lapsi viettää hoidossa enimmäkseen lähemmäs 50 tuntia viikossa.

Vastaukset osoittavat, että vanhemmat ovat hyvin perillä kaksikielisuuden eri aspekteista ja siitä, miten lapsi omaksuu kaksikielisuuden. Usein maahanmuuttajataustaisen lapsen ensimmäinen kieli on kotona puhuttu kieli, joka on eri kuin ympäristön kieli. On selvää, että suomessa asuvan lapsen on hyvä oppia suomenkieltä, ja tämä toteutuu jos lapsi käy hoidossa suomenkielisessä päiväkodissa. Kuitenkin, kuten myös esimerkiksi Alijoki toteaa, on tärkeää, että kaksikielinen lapsi saa tukea molemmille kielilleen. Lap-

sen identiteetin kannalta on tärkeää, että lapsi saa ympäristöstään tukea myös ensikielilleen, ja että hän kokee sen olevan normaali ja positiivinen osa elämäänsä. (Alijoki 1998: 35.) Tämä toteutuu paremmin kaksikielisessä päiväkodissa, jossa lapsen molemmat kielet ovat luonteva osa kaikkea toimintaa. Myös kaksikielisyyden positiiviset vaikutukset yleisemmällä tasolla, kuten edellä tässä työssä mainittu positiivinen suhtautuminen vieraisiin kieliin ja kulttuureihin, ovat vastausten perusteella vanhempien tiedossa.

8.3 Vanhempien ajatuksia kaksikielisyydestä

Iso osa vastanneista perheistä ajatteli kaksikielisyyden olevan tarpeellista lapselleen. Muissa vastauksissa puolestaan oltiin sitä mieltä, että molempien kielten oppiminen on vain lisäarvo, ei välttämättömyys. Tästä huolimatta näyttäisi siltä, että kaikki vastanneet vanhemmat suhtautuvan kaksikielisyyteen periaatteessa positiivisesti. Tämä on toisaalta hyvin loogista, sillä venäjän- ja kaksikielisillä perheillä on omakohtaista kokemusta kaksikielisyydestä ja sen vaikutuksista arkielämään. Juuri tästä syystä monet vanhemmat ovat valinneet kaksikielisen päiväkodin lapsensa hoitopaikaksi. Lisäksi vastauksissa näkyy myös se, että osa vanhemmista on perehtynyt myös asiasta koskevaan kirjallisuuteen, mikä näkyy joidenkin vastausten viittauksissa erilaisiin aiheita koskeviin tutkimuksiin. He ovat halunneet oman lapsensa pääsevän osallisiksi kaksikielisyyden positiivisista vaikutuksista, mikä on merkittävä hyöty tänä päivänä, ja tulevaisuudessa varmasti vielä merkittävämpi asia.

Kyselyssä kysyttiin myös, miten vanhemmat arvelevat kaksikielisyyden vaikuttavan lapsensa elämään. Myös tämän kysymyksen vastauksissa näkyi perheiden erilaiset tilanteet ja tarpeet. Venäjänkielisillä sekä kaksikielisillä perheillä ilmeni lasten arkielämässä selviytymiseen pohjautuva käytännön tarve toisaalta oppia suomenkieltä, ja toisaalta säilyttää alkuperäinen kotona opittu äidinkieli, kehittää sitä ja muodostaa myös siitä luonnollinen osa elämää ja omaa identiteettiä. Myös kaksikielisyyden rikastuttava vaikutus tuli esiin, vaikka painotus olikin käytännön tarpeessa. Suomenkielisten perheiden vastauksissa sen sijaan korostui nimenomaan kaksikielisyyden elämää rikastuttava ja siihen lisäarvoa sekä suvaitsevaisuutta tuova näkökulma.

Kaikilla kieliryhmillä tuli vastauksissaan esiin erilaisia yleisen tason positiivisen määritelmiä kaksikielisyyden vaikutuksista, kuten esimerkiksi kaksikielisyyden elämää rikas-

tuttava, ymmärrystä laajentava ja enemmän mahdollisuuksia tuova vaikutus. Useissa vastauksissa kaksikielisuuden arveltiin parantavan lasten työnsaantimahdollisuuksia tulevaisuudessa. Venäjän- ja kaksikielisillä lapsilla se on luonnollisesti välttämätön edellytys työn saamiseksi, heidän tulee osata suomenkieltä, jotta voivat saada työtä Suomesta. Toisaalta, myös suomalaisten lasten työmahdollisuuksia venäjänkielentaito varmasti hyödyttää. Venäläiset ovat tällä hetkellä suurin maahanmuuttajaryhmämme, ja kieltä voi hyödyntää lähes millä alalla tahansa.

Myös muiden vieraiden kielten oppimista edistävä vaikutus esiintyi monissa vastauksissa. Tämä on tutkimuksissa ja kaksikielisyyttä koskevassa teoreettisessa kirjallisuudessa todettu kaksikielisuuden hyötyvaikutus. Kyky oppia vieraita kieliä on jo tänä päivänä erittäin tarpeellinen taito, ja sen merkitys kasvaa koko ajan suomen kansainvälistyessä koko ajan enemmän ja enemmän. Lisäksi suvaitsevaisuuden lisääntyminen ja muista kulttuureista oppiminen sekä itsetuntemuksen lisääntyminen oli mainittu joissakin vastauksissa kaksikielisuuden vaikutuksiksi. Myös suvaitsevainen asenne vieraita kieliä ja kulttuureja kohtaan, kuten edellä on jo käynyt ilmi, on tärkeää kansainvälistyvässä maailmassa. Se on myös päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattu tavoite, ja näin myös tästä näkökulmasta merkittävä asia. Positiivisen suhtautumisen kautta ihmiset voivat oppia arvostamaan muita kulttuureja ja oppimaan niistä hyödyllisiä asioita.

Toisaalta, yksi vanhemmista toi esiin sen, että kaksikielisyys mahdollisesti viivästyttää puheen kehitystä. Monien uusien tutkimusten mukaan tämä ei kuitenkaan pidä täysin paikkaansa. Sirje Hassinen toteaa väitöskirjassaan kaksikielisen lapsen varhaisen kielenkehityksen olevan tavallisesti yksikielisen lapsen kielenkehityksen mukaista. Hänen mukaansa kaksikieliset lapset oppivat esimerkiksi ensimmäiset sanansa keskimäärin samanikäisenä kuin yksikieliset lapset. Kielenomaksumisen hidastumista saattaa kuitenkin olla havaittavissa myöhemmässä vaiheessa lapsen alkaessa pitää kummankin kielen sanastoja toisistaan erillään. (Hassinen 2002: 70.)

Vastaukset kysymykseen vanhempien suhtautumisen mahdollisista muutoksista kaksikielisyyttä kohtaan lapsen päivähoiton alkamisen myötä osoittivat, että suurimmalla osalla vastanneista perheistä suhtautuminen kaksikielisyyteen ei ollut muuttunut. He suhtautuivat siihen yhtä positiivisesti kuin ennenkin. Kahdessa suomenkielisessä perheessä suhtautuminen on muuttunut positiivisempaan suuntaan.

Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että kyselyyn vastanneet vanhemmat suhtautuvat hyvin positiivisesti kaksikielisyyteen, ja ovat hyvin selvillä sen positiivisista vaikutuksista ihmisen elämään. Heillä on myös paljon tietoa siitä, miten lapsi oppii kaksikielisyyteen, ja mikä on eduksi hänen oppimiselleen ja kasvulleen tasapainoiseksi ihmiseksi. Kahdella vastanneella suomenkielisellä perheellä suhtautuminen kaksikielisyyteen oli myös muuttunut positiivisemmaksi lapsen päivähoiton myötä, minkä voi tulkita mielestäni siten, että näiden perheiden kohdalla päiväkodin tavoite positiivisen suvaitsevaisen suhtautumisen välittämisestä vieraita kieliä ja kulttuureja kohtaan lapsille ja heidän perheilleen on onnistunut. Vastanneiden perheiden lapsilla näyttäisi tämän kyselyn perusteella olevan yhtenäinen positiivisesti kaksikielisyyteen suhtautuva ympäristö turvaamassa tasapainoista kaksikielisyyttä.

8.4 Vanhempien ajatuksia kielen ja kulttuurin opetuksesta päiväkodissa

Seuraavat viisi kysymystä kartoittivat vanhempien käsityksiä siitä, ovatko heidän lapsensa oppineet päiväkodin kieliä ja kulttuureja ja saaneet tukea kielenkehitykselleen, mitä kieleen ja kulttuuriin liittyvää he ovat oppineet päiväkodissa ja kaipaako Kalinkan kielen ja kulttuurin opetus heidän mielestään kehittämistä. Näistä kysymyksistä tuen saamista lapsen äidinkielelle tai niistä molemmille sekä lapsen itselleen vieraamman kielen oppimista koskevat kysymykset osoittautuivat vastauksista sekä joistakin lomakkeen reunaan kirjoitetuista kommenteista päätellen monitulkintaisiksi kysymyksiksi.

Olin alun perin tarkoittanut kaksikielisyyden tukemista koskevan kysymyksen kaksikielisille ja venäjänkielisille perheille, joiden oletan tavoittelevan lastensa oppimista kaksikielisiksi. Oletin myös, että vanhemmat osaisivat päätellä itse, että jos lapsi on yksikielinen eikä hänestä ole tarkoituskaan tulla kaksikielistä, ei kysymykseen tällöin tarvitse vastata. Näin oli kuitenkin menetellyt vain yksi suomenkielinen perhe. Äidinkieltä koskevan kysymyksen puolestaan olin tarkoittanut pääasiallisesti suomen- ja venäjänkielisille perheille, joiden lapsilla oletettavasti on selkeästi yksi äidinkieli, samoin vieraamman kielen oppimista koskevan kysymyksen. Oletukseni osoittautui kuitenkin vääräksi. Näissä kysymyksissä olisi ollut hyvä olla esimerkiksi jokin selventävä aloitus, kuten kysymyksessä 11: "Jos lapsenne on kaksikielinen, onko hän mielestänne saanut tukea kaksikielisyydelleen päiväkotikielissä".

Valtaosa vastanneista vanhemmista näytti ymmärtäneen kysymykset vähemmän kirjaimellisesti, mikä ei toisaalta olennaisesti haittaa vastausten analysointia. Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa, kuten edellä on käynyt jo ilmi, sanotaan tavoitteena olevan lapsen tasapainoinen kaksikielisyys. Sitä, keitä lapsia tämä tavoite koskee, ei suunnitelmassa ole rajattu mitenkään. Voidaankin ajatella, että vieraan kielen oppiminen on aina myös askel kohti kaksikielisyyttä. Lisäksi osalla Kalinkan kaksikielisistä lapsista toinen kielistä on vahvempi kuin toinen. Vahvemman kielen voi ajatella lapsen äidinkieleksi, ja usein se onkin opittu ensin. Yksi perheistä ilmaisikin ajattelevansa äidinkielen tukemista koskevan kysymyksen tarkoittavan molempia lapsen kieliä, ja juuri siitähän kaksikielisyudessa perimmältään on kysymys. Kaksikielisellä lapsella on kaksi äidinkieltä.

Kaksikielisistä sekä venäjänkielisistä perheistä valtaosa vastasi lapsensa saavan tukea kaksikielisyydelleen. Suomenkielisten perheiden kohdalla sitä vastoin oli enemmän hajontaa tässä suhteessa, vaikka myös heistä valtaosa arvioi lapsensa saavan tukea kaksikielisyydelleen. Noin kolmannes suomenkielisistä perheistä ja yksi kaksikielisistä perheistä ei osannut sanoa, saako lapsi päiväkodissa tukea kaksikielisyydelleen. Suomenkielisillä perheillä tähän on luultavasti vaikuttanut se, että heidän lapsensa ei ole tarkoituskaan saavuttaa kaksikielisyyttä, vaan ainoastaan päästä alkuun vieraan kielen oppimisessa. Toisaalta on myös mahdollista, etteivät lapset ole ilmaisseet oppineensa itselleen vieraampaa kieltä päiväkodissa. Kaksikielisen perheen kohdalla puolestaan on mahdollista edellä mainitun lisäksi, että tämän perheen lapsi on ollut vahvasti kaksikielinen jo päiväkotiin tullessaan ja tästä syystä on vaikea sanoa, onko päiväkotivaikuttanut lapsen kaksikielisyteen mitenkään.

Kaikkiaan 84,4% vastanneista perheistä arveli Kalinkassa tuettavan myös lapsen äidinkieltä. Kolme kaksikielistä perhettä jätti kokonaan vastaamatta kysymykseen. On mahdollista, että nämä perheet eivät ajatelleet kysymyksen koskevan heitä. Kaksi suomenkielistä perhettä ei puolestaan osannut sanoa, tuetaanko päiväkodissa lapsen äidinkieltä. Edellä on käynyt ilmi, että jotkut vanhemmat epäilivät kaksikielisyuden hidastavan lapsen kielen kehitystä. Tämä saattaa osaltaan vaikuttaa joidenkin vanhempien vastauksiin myös tämän kysymyksen kohdalla.

Vanhempien arvioissa lapsensa vieraan kielen oppimisesta oli huomattavasti enemmän vaihtelua kuin kahdessa edellisessä kysymyksessä. Yhteensä 84,4% vastaajista kuitenkin arvioi lapsen oppineen edes vähän vieraampaa kieltä päiväkodissa. Vanhempien vastauksissa oli melko paljon eroja sen suhteen, kuinka paljon lapsen arveltiin oppineen uutta kieltä päiväkodissa. Yksikielisten perheiden vastauksissa lasten arveltiin oppineen kieltä suhteellisesti enemmän kuin kaksikielisten perheiden vastauksissa.

Ei todennäköisesti ole helppoa arvioida tarkasti ja varmasti, kuinka paljon lapsi on oppinut vierasta kieltä, siihen vaikuttaa monet eri tekijät. Yksi vaikuttava tekijä on, kuinka paljon lapsi itse aktiivisesti tuo kotona esiin oppimia asioita. Tähän puolestaan vaikuttaa todennäköisesti oppimisen lisäksi muun muassa lapsen temperamentti. Aktiivinen ja ulospäin suuntautunut lapsi tuo herkästi esiin kaikki oppimansa uudet asiat. Myös aiempi vertailukohta vaikuttaa. Jos ummikko suomalainen tai venäläinen lapsi menee kaksikieliseen päiväkotiin, kaikki hänen oppimansa ja leikissään käyttämänsä vieraskielinen aines tulee todennäköisemmin huomatuksi, kuin jos lapsi osaa jo valmiiksi hyvin molempia päiväkodin kieliä. Tästä syystä on vaikea sanoa varmasti, kuinka paljon lapsi on todellisuudessa oppinut itselleen vieraampaa kieltä päiväkodissa.

Tätä tulkintaa tukee mielestäni se, että ne perheet, jotka arvioivat lapsen oppineen vähän itselleen vieraampaa kieltä, sekä myös vastaamatta jättäneet perheet olivat sellaisia kaksikielisiä perheitä, joiden lapsi oli osannut molempia kieliä sujuvasti jo päiväkotiin mennessään. Osa näistä vanhemmista oli vastannut myös seuraavaan kysymykseen, että lapsi ei ole oppinut päiväkodissa mitään sellaista uutta, mitä ei olisi jo kotona oppinut. Toisaalta vastausten kokonaisuus antaa vastaamatta jättäneiden perheiden, sekä "en osaa sanoa" -vastauksen antaneen perheen kohdalla myös mahdollisuuden ajatella, että nämä perheet eivät ajatelleet kysymyksen koskevan heitä, koska molemmat kielet ovat näiden perheiden lapsilla yhtä vahvoja. Nämäkin perheet kuitenkin ilmaisivat kaksikielisyyden vahvistuneen päiväkodissa.

Arvioissa lapsen kielenoppimisesta on myös vanhemman tulkinnalla keskeinen rooli. Tämä käy seuraavan kysymyksen vastauksista ilmi. Yksi perhe oli listannut melko paljon lapsen oppimia erilaisia kieleen ja kulttuuriin liittyviä asioita lomakkeeseen, vaikka se oli aiemmin arvioinut, ettei lapsi ole oppinut yhtään vierasta kieltä päiväkodissa. Toisaalta, yksi perhe oli lisännyt vastauksensa loppuun: "Hän tietää, vaikkei ha-

lua/uskalla toimia sen mukaisesti.” Tulkintaa on todennäköisesti siis tehty molempiin suuntiin.

Vanhempien vastaukset siitä, mitä kieleen ja kulttuuriin liittyvää heidän lapsensa olivat oppineet päiväkodissa, osoittautuivat kieliryhmien kesken melko samanlaisiksi ja niissä esiintyvät juuri ne asiat, mitä päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa on mainittu. Kielen osalta tuli esiin toisaalta puhuminen ja siinä tarvittava kielenaines, kuten sanat, esimerkiksi erilaiset arkeen ja arkirutiineihin liittyvät sanat, fraasit ja niiden käyttö. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.) Myös vanhempien mainitsemat äänteet ja intonaatiot, sanojen toistaminen, kielen tunnistaminen ja ymmärtäminen on keskeistä kielen perusteiden oppimisessa. Erityisesti äänteet ja intonaatiot ovat kielen keskeisiä, hyvin kielikohtaisia piirteitä ja suomen ja venäjän kielen välillä erot näissä ovat hyvin kuultavissa. Se, että vanhemmat ovat huomanneet lapsensa oppineen näitä asioita päiväkodissa, osoittaa mielestäni Kalinkan kielenopetuksen kantavan hedelmää.

Sellaisia kulttuuriin liittyviä asioita, joita vanhemmat kertoivat lapsensa oppineen Kalinkassa, olivat laulut, lorut, leikit, tanssit, kansansadut ja tarinat. Myös nämä ovat päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainittuja kielenopetuksen välineitä, joiden avulla lapset pääsevät tutustumaan myös molempien kielten edustamiin kulttuureihin ja taideperintöön. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.) Vastauksissa oli mainittu myös muita kulttuurisia elementtejä, kuten erilaiset tavat ja perinteet, joita ovat muun muassa tervehtiminen ja tärkeät juhlat. Päiväkodin arjessa vieteään erilaisia molemmille kulttuureille ominaisia juhlia. Lisäksi Kalinkan aktiivinen vanhempain toimikunta järjestää vuosittain vanhemmille myös erilaisia juhlia, joihin liittyvät myös molempien kulttuurien ruoat. Näin perheet pääsevät tutustumaan molempien kulttuurien tärkeisiin juhliin ja perinteisiin. Kaiken kaikkiaan vastausten perusteella näyttäisi siltä, että päiväkotitoiminta on onnistunut ainakin jossain määrin saavuttamaan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita kaksikielisyyden sekä kielen ja kulttuurin opetuksen osalta.

Seuraavaan kysymykseen kielenopetuksen kehittämisestä vastasi 62,5% kyselyyn vastanneista perheistä. Vastaamatta jättäneistä perheistä enemmistö, 75% vaikutti kuitenkin muiden vastausten perusteella olevan todella tyytyväisiä päiväkodin kielenope-

tukseen, joten on mahdollista, että he eivät nähneet kielenopetuksessa mitään puutteita, joita olisi ollut tarpeen tuoda esiin. Yhden perheen vastausten kokonaisuudesta välittyi puolestaan melko neutraali, pääosin tyytyväinen kuva päiväkotiin ja sen kielenopetukseen.

Toisaalta vastaamatta jättäneiden perheiden joukossa oli myös kaksi sellaista perhettä, joiden vastausten kokonaisuudesta välittyi epätietoisuus ja tyytymättömyys päiväkodin kaksikielisyyden ja lapsen kielenoppimisen suhteen. Toinen näistä perheistä piti lapsensa vieraan kielen oppimista ylipäättään ylimääräisenä lisäarvona, ja heidän lapsensa ei ollut tuonut kotona esiin oppineensa päiväkodissa venäjän kieleen tai kulttuuriin liittyviä asioita. Myös moniin kieltä koskeviin suljettuihin kysymyksiin perhe oli vastannut "en osaa sanoa" –vaihtoehdolla ja kokonaisuudesta välittyi epätietoisuus päiväkodin kielitoiminnasta. Toinen perhe puolestaan vaikutti enemmän kritisovalta. Tämän perheen arvosana Kalinkalle oli 3, ja vastaukset kieltä koskeviin suljettuihin kysymyksiin painottuivat "kyllä, jonkin verran" - sekä "en osaa sanoa" –vaihtoehtoihin.

Vastanneista perheistä yhteensä kuuden mielestä Kalinkan kielen ja kulttuurin opetuksessa ei ollut mitään kehitettävää. Toisaalta näistä kahdessa vastauksessa vanhemmat myönsivät kuitenkin, etteivät tiedä Kalinkan kielenopetuksesta niin paljoa, että voisivat nimetä mitään kehittämiskohteita. Myös kahdessa muussa vastauksessa vanhemmat toivoivat lisää tietoa päiväkodin kielenopetuksesta, jotta voisivat hyödyntää ja tukea sitä myös kotona. Tämän toiveen esittäneiden perheiden lapset olivat tosin olleet päiväkodissa vuoden tai vähemmän, joten kielitoiminta ei oletettavasti ollut vielä tullut näille perheille tutuksi.

Vanhemmat toivoivat myös kielenopetustuokioiden määrän lisäämistä molemmilla kielillä, sekä opetuksen tehostamista. Lisäksi yhdessä vastauksessa toivottiin kielenopetuksen ammattilaisia töihin päiväkotiin. Toisaalta kyseessä on päiväkoti, jossa päivähoitossa on viisivuotiaita tai sitä nuorempia lapsia. Päiväkoti Kalinkassa noudatetaan suomalaisen varhaiskasvatuksen periaatteita ja käytäntöjä, joista tärkein on lapsilähtöisyys, lapsen leikin ja yksilöllisen kasvun ja kehityksen vaaliminen ja tukeminen. Tarkoitus on, että lapsi oppii kieltä mahdollisimman pitkälle oman luonnollisen ja yksilöllisen toimintansa puitteissa, ja kielen opetustuokit ovat tässä lisänä, keinona välittää lapsil-

le molempien kieliin liittyvää lapsille suunnattua kulttuuria siten, että se palvelee myös itse kielen oppimista. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 4-6.)

Useammassa vastauksessa toivottiin, että henkilökunta pysyisi nykyistä systemaattisemmin omassa kielessään. Tämä vaatii henkilökunnalta valppautta ja järjestelmällisyyttä, mutta se on toisaalta päiväkodin kielleikkimenetelmän keskeinen periaate. Kielleikkimenetelmässä on tärkeää, että aikuinen puhuu lapselle vain omaa äidinkieltään, jotta lapsi oppii lauserakenteet, intonaatiot sekä kielen käyttötilanteet oikein, natiivipuhujalle ominaisella tavalla (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3). Lisäksi, kuten myös edellä käy ilmi, tietyn kielen yhdistäminen tiettyyn henkilöön luo lapselle natiivimaisen kontrollin kummassakin kielessä (Hassinen 2002: 37).

Toisaalta taas myös tulkkaamista toivottiin lisää. Kielileikkimenetelmässä tulkkaaminen on pääasiallisesti kaksikielisen opettajan tehtävä, ja sen tarkoitus on houkutella erikielisiä lapsia kommunikoimaan ja leikkimään keskenään. Myös omaa äidinkieltään puhuvien aikuisten tulee tarvittaessa tulkata oman puheensa keskeisin sanoma niin kutsuttujen apusanojen avulla toista kieltä puhuvalle lapselle. (Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf): 3.) Tulkkaamisen lisääminen, erityisesti erikielisten lasten houkuttelemiseksi leikkiin keskenään, tehostaisi varmasti lasten kaksikielisyyden saavuttamista.

Vanhemmat toivoivat myös muun toiminnan monipuolistamista, kuten retkeilyn ja ulkoilun sekä liikkumisen lisäämistä päiväkodin arjessa. Koska kielenoppiminen tapahtuu lapsilla paljolti arkisen toiminnan yhteydessä sen kaksikielisyyden kautta, palvelisi päivittäisen toiminnan monipuolistaminen osaltaan myös esimerkiksi sanaston monipuolistumista, ja näin edistäisi lasten kielenoppimista.

Myös lasten kielenoppimisen seuranta toivottiin kehitettävän. Lisäksi vanhemmat toivoivat, että lapsen kielenoppimisesta keskusteltaisiin myös heidän kanssaan. Myös venäjänkielen puhumista suomalaisten vanhempien kanssa toivottiin yhdessä vastauksessa. On luonnollista, että vanhempia kiinnostavat lapsen kuulumiset myös kielenoppimisen osalta. Samalla myös päiväkodin työntekijät saisivat enemmän tietoa siitä, miten lapsi toimii eri kielten kanssa kotona. Tämä auttaisi kasvatushenkilöstöä ottamaan paremmin huomioon lapsen yksilölliset tarpeet myös kielen suhteen, ja tämän avulla

myös päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainittu kasvatuskumppanuus vahvistuisi.

Myös venäläiseen kulttuuriin liittyviä asioita toivottiin vanhempien vastauksissa enemmän. Vastauksissa toivottiin esimerkiksi venäläisten juhlapäivien viettoa useammin sekä venäläiseen ruokakulttuuriin liittyviä asioita myös päiväkodin arkitoiminnassa. Venäläisten juhlapäivien vietto riippuu paljon päiväkodin resursseista, samoin ruoka. Tällä hetkellä päiväkodin arkiruoka tilataan Palmialta, ja sitä on ryhmiin jakamassa yksi keittiöntekijä. Päiväkodin arkiruoka on siis suomalaista. Venäläistä ruokaa tarjotaan useimmiten vanhemmille järjestetyissä illanvietoissa ja juhlissa. Venäläisen ruoan tarjoaminen lapsille päiväkodin arkitoiminnassa vaatisi sellaisen henkilökunnan lisäämistä keittiöön, joka osaa valmistaa kyseisiä ruokia, sekä tarvittavien ruokatarvikkeiden hankintaa, mikä todennäköisesti lisäisi ruokaan liittyviä kustannuksia.

Myös toivotut venäjänkieliseen kulttuuritarjontaan liittyvät teatterikäynnit ja venäläiset lastenelokuvat, sekä Suomessa vieraillevien venäläisten lapsiesiintyjäryhmien hyödyntäminen ovat suurelta osin kustannuskysymyksiä. Riippuu päiväkodin resursseista voidaanko niitä lisätä. Toisaalta, venäjänkielisiä lasten elokuvia voi katsoa päiväkodissa siellä jo olemassa olevilla laitteilla, mistä ei aiheudu päiväkodille suuria lisäkustannuksia.

Lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden tavoitteen toteutumista on tämän kyselyn perusteella mahdotonta arvioida tarkasti ja luotettavasti, mutta vastausten perusteella enemmistö vastanneista vanhemmista näyttäisi ajattelevan, että päiväkotitoiminta vahvistaa ja tukee lasten kaksikielisyyttä. Suurin osa vastanneista arvioi päiväkodin tukevan myös lapsen äidinkieltä sekä opettavan lapsille heille vieraampaa kieltä, mikä on tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamisessa välttämätöntä. Vanhempien vastaukset siitä, mitä kieleen ja kulttuuriin liittyvää heidän lapsensa olivat oppineet päiväkodissa, osoittautuivat yhtäpitäviksi päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman kanssa. Kaiken kaikkiaan vastausten perusteella näyttäisi siltä, että päiväkotitoiminta on onnistunut ainakin jossain määrin saavuttamaan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet myös kielen ja kulttuurin opetuksen osalta. Vanhemmat toivoivat vastauksissaan lisää tietoa päiväkodin kielenopetuksesta sekä lapsensa kielen oppimisesta, jotta sitä voitaisiin tukea myös kotona paremmin. Henkilökunnalta toivottiin myös nykyistä systemaattisempaa pitäytymistä

omassa kielessään. Toisaalta, myös tulkkaamista toivottiin lisää. Vanhemmat toivoivat myös arkitoiminnan monipuolistamista sekä venäläiseen kulttuuriin liittyviä elementtejä lisää.

8.5 Vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkodin toimintaan

Suurin osa, 20 eli 62,5%, vanhemmista antoi päiväkodille yleisarvosanan 5. Arvosanojen keskiarvo oli 4,6. Viimeiseen kysymykseen vanhemmat olivat kirjoittaneet muita tärkeäksi kokemiaan asioita päiväkodista. Päiväkoti sai vanhemmilta paljon kiitosta. Vastauksissa keuhuttiin päiväkotia ja sen tarjoamaa hoitoa, lämmintä ilmapiiriä, hyviä ja viihtyisiä tiloja sekä sitä, että muun toiminnan ohessa järjestetään toimintaa myös vanhemmille. Kalinkan työntekijöiden kuvailtiin olevan lempeitä, ymmärtäviä ja kokeneita ammattilaisia, jotka osaavat asiansa. Vastauksissa ilmaistiin tyytyväisyyttä myös Kalinkan kielenopetukseen. Vanhemmat ilmaisivat olevansa kiitollisia, että heillä on annettu mahdollisuus saada kaksikielistä päivähoitoa. Heidän mukaansa tällainen olisi hyödyllistä muillekin maahanmuuttajille, mikä tukee esimerkiksi tämän työn johdannossa sekä luvussa Monikulttuurisuus Helsingin varhaiskasvatuksessa esitettyjä ajatuksia siitä, että myös varhaiskasvatuksen avulla voidaan tukea maahanmuuttajaperheiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Useimmat vanhemmat myös esittivät toiveensa siitä, että päiväkodin toiminta tulisi vakinaistaa nykyisen kilpailutuksen sijaan. Tämä onkin saattanut osaltaan vaikuttaa vastausten positiivisuuteen ja siihen, että vanhemmat jaksoivat ylipäättään vastata kyselyyn.

Toisaalta päiväkodille tuli myös kritiikkiä. Vastauksissa toivottiin nykyistä enemmän liikuntaa ja ulkoilua ja valiteltiin siitä, että lapsen ryhmässä on viime aikoina vaihtunut henkilökuntaa usein ja että niitä on pian taas lisää tiedossa. Jatkuvuus on kuitenkin myös päivähoitossa yleisesti tunnustettu tärkeäksi voimavaraksi joka tuo lasten elämään turvallisuutta ja vakautta. Kalinkassa onkin perinteisesti ollut todella pieni vaihtuvuus työntekijöissä. Olisi toivottavaa, että henkilökunta vakinaistuisi kaikissa ryhmissä ja sen vaihtuvuus vähenisi.

Kyselyn perusteella näyttäisi siltä, että vanhemmat uskovat Kalinkan vähintään tukevan lapsen kaksikielisyyttä ja auttavan lapsen hyvään alkuun kansainvälistymisen ja suvaitsevaisuuden tiellä. Myös yleisemmin vanhemmat ovat erittäin tyytyväisiä päiväkodin toimintaan. Kyselyssä oli tarkoitus saada tietoa vanhempien ajatuksista päiväkotia Kalin-

kan kaksikielisyydestä ja sen kaksikielisyyttä koskevien tavoitteiden toteutumisesta, jotta toimintaa voitaisiin kehittää jatkossa vastaamaan paremmin perheiden tarpeita. Nämä tavoitteet olivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttaminen, kaksikielisyyden muodostuminen positiiviseksi arvoksi lapselle sekä vieraan kielen ja kulttuurin opettaminen lapsille. Saatujen vastausten perusteella nämä tavoitteet näyttäisivät pääosin toteutuvan.

9 Pohdinta

Kysely tuotti mielestäni paljon hyödyllistä tietoa siitä, mitä vanhemmat ajattelevat päiväkotia Kalinkasta kaksikielisenä päiväkotina. Näin se nähdäkseni myös täyttää sille alunperinkin asetetut vaatimukset. Työn luotettavuuden kannalta on kuitenkin tarpeellista arvioida erikseen ja kriittisesti sen luotettavuutta, jotta siitä välittyisi mahdollisimman totuudenmukainen ja kattava kuva.

9.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa puhutaan yleisesti sellaisista käsitteistä kuin tutkimuksen validiteetti eli pätevyys ja realiabiliteetti. Tutkimus on reliabeli jos se ei sisällä ristiriitaisuuksia. (Eskola – Suoranta 1998: 213.) Tämä opinnäytetyössä ei mielestäni sen luotettavuutta syöviä ristiriitoja ilmene. Tutkimuksen validiteetti puolestaan jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Työn arviointi näiden käsitteiden näkökulmasta on merkittävä tutkimuksen luotettavuutta lisäävä tekijä. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen teoreettiset ja käsitteelliset määrittelyt ovat sopusuhteissa keskenään. Toisin sanoen, tutkimuksen teorian, valittujen menetelmien on sovittava yhteen ja niiden avulla on kyettävä vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Eskola – Suoranta 1998: 213.) Tämä opinnäytetyö on myös luonteeltaan tutkimuksellinen, joten tällainen arviointi on myös tämän työn kohdalla tärkeää.

Kuten edellä on käynyt ilmi, kyselyn vastausprosentti oli melko pieni, eikä sen perusteella mielestäni voi aukottomasti arvioida vanhempien tyytyväisyyttä päiväkodin kielen ja kulttuurin opetukseen. Jo itse kyselyn pienuus - perheitä päiväkodissa on alle sata – ja erityisesti vastausten pieni määrä sulkee itsessään ulos määrällisen tutkimuksen. Tässä opinnäytetyössä sen kriteerit eivät täyty, koska määrälliselle tutkimukselle on tyypillistä, että vastaajien minimimäärä on sata. Yleisesti ajatellaan, että mitä suurempi

otos on, sitä paremmin se edustaa perusjoukon keskimääräistä tulosta. (Vilkkä 2007: 17.) Toisaalta, vastauksia oli sen verran, ja ne olivat siinä määrin kattavia, että niiden perusteella voi arvioida vastanneiden vanhempien ajatuksia ja käsityksiä päiväkodin kielitoiminnasta laadullisessa mielessä. Myös vastanneiden kielijakauma on samankaltainen kuin päiväkodissa yleisemmin, joten otoksen koostumus vastaa tässä suhteessa todellisuutta. Lisäksi monet kyselyn tuloksista ovat linjassa monien muissa tutkimuksissa ja opinnäytetöissä havaittujen tulosten kanssa.

Kyselyssä ilmeni joitakin puutteita jotka mahdollisesti vähensivät vanhempien motivaatiota vastata kyselyyn. Näitä puutteita ei valitettavasti aikataulun kiireisyyden vuoksi ollut mahdollista oikaista. Yksi näistä puutteista oli suljettujen kysymysten muotoilu. Vastauksista ilmeni, kuten myös edellä käytäntöä, että iso osa suljetuista kysymyksistä oli mahdollista tulkita kahdella tavalla. Tämä aiheutti sen, että myös vastauksia ja niiden taustalla olevia motiiveja on mahdotonta tulkita yksiselitteisesti. Myöskään saate ei auttanut asiaa. Sen avulla, laittamalla siihen kysymyksiä koskevia ohjeita olisi toisaalta voinut helposti korjata asian, mutta myös tällöin kysely olisi pitänyt jakaa uudelleen vanhemmille. Tähän ei yksinkertaisesti ollut riittävästi aikaa.

Kyselytutkimuksella on eräitä yleisesti tunnustettuja rajoitteita. Yksi keskeisimmistä on se, että tutkija ei voi enää vaikuttaa siinä vaiheessa kysymykseen, kun kysely on saapunut vastaajalle. Esimerkiksi kysymysten järjestykseen voi enää tällöin vaikuttaa. Puutteellisia vastauksia ei myöskään voi täydentää tai tarkistaa jälkikäteen. (Jyrinki 1977: 25-29.) Hyvin ja yksiselitteisesti muotoillut kysymykset ja vastausohjeet, sekä kattavat vastausvaihtoehdot ovat tästä syystä tärkeitä kyselytutkimuksen onnistumisen kannalta, ja ne on mietittävä huolella etukäteen. (Kurkela 2003: Postikyselylomakkeen erityiskysymyksiä.)

Toisaalta kyselyn avulla ei ollut tarkoituskaan selvittää objektiivisesti ja aukottomasti päiväkodin kielenopetuksen onnistumista ja kaksikielisyyden toteutumista, minkä osoittaa jo tutkimusmenetelmän, tyytyväisyyskyselyn valinta opinnäytetyön toteutustavaksi. Tarkoitus oli yksinkertaisesti saada tietoa siitä, mitä vanhemmat ajattelevat ja millainen kuva heillä on päiväkodin kielitoiminnasta. Kyseiset lapsen kielen tukemista ja oppimista koskevat kysymykset olivat sinänsä kokonaiskuvan kannalta tärkeitä ja huolella mietittyjä. Esimerkiksi kielen tukemista ja opetusta koskevat kysymykset oli mietitty siten,

että niistä muodostuu kokonaisuus josta selviää ajatteleeko vastaaja lapsensa saavan kaksikielisyyttä edistävää tukea kielelleen, aihetta koskevien avointen kysymysten tehtävä oli tarkentaa ja syventää suljettujen kysymysten avulla saatavaa tietoa, selvittää, mitä kieleen ja kulttuuriin liittyviä asioita vanhempi on käytännössä havainnut lapsensa oppineen päiväkodissa.

Jyrinki toteaaakin kirjassaan kysely- tai haastattelututkimuksen soveltuvan menetelmäksi silloin, kun halutaan tietoa niin kutsutusta sosiaalisesta keskuksista objektiivisen ympäristön sijaan. Sosiaalisessa keskuksessa on kysymys ympäristön objektiivisten ominaisuuksien subjektiivisesta kokemisesta, mikä tässä opinnäytetyössä tarkoittaa sitä, millaiseksi vanhemmat kokevat Kalinkan kaksikielisenä toimintaympäristönä. (Jyrinki 1977: 9) Vanhempien ajatuksia kysymällä oli tarkoitus myös edistää opinnäytetyön toteuttamisessa kasvatuskumppanuuden ja lapsilähtöisyyden toteutumista Päiväkoti Kalinkan toiminnassa.

Toisaalta kysymysten puutteellinen muotoilu ja ohjeistus tuottivat myös vanhemmilta enemmän sanallisia selityksiä ja vastauksia lomakkeen reunoille, mikä itse asiassa palveli mielestäni paremmin vastausten laadullista arviointia. Niiden valossa saattoi paremmin arvioida vastauksien merkitystä ja päästä käsiksi niihin seikkoihin jotka vaikuttivat vanhempien vastauksiin ja niiden taustalla vaikuttaviin motiiveihin. Kysely on tässä mielessä nähdäkseni sisäisesti validi.

Ulkoisella validiteetilla tarkoitetaan puolestaan sitä, että aineisto ja siitä tehdyt tulkinnot ja johtopäätökset ovat pätevässä suhteessa keskenään. Tässä on tutkija keskeisessä roolissa. On tärkeää, että hän tiedostaa vaikuttimensa ja toimintansa eikä esimerkiksi tee aineistosta liian pitkälle meneviä tulkintoja. (Eskola – Suoranta 1998: 213.) Nähdäkseni tämä opinnäytetyö on myös ulkoisesti validi.

9.2 Opinnäytetyön eettisyys

Tietojen hankkimiseen ihmisistä sekä tiedon käyttämiseen liittyy, oli kyseessä tutkimus tai joku muu päämäärä, aina eettisiä kysymyksiä. Tiedon hankinnassa täytyy miettiä, ettei tapa, jolla tieto on hankittu, loukkaa kenenkään yksityisyyttä tai ihmisarvoa. Myös tiedon käytön ja tulosten julkaisemisen osalta on mietittävä näitä asioita. Avain ase-

massa on tällöin henkilö, joka tiedot hankkii ja niitä käyttää, hänen rehellisyytensä. (Eskola – Suoranta 1998: 52.)

Tässä opinnäytetyössä, joka on luonteeltaan tutkimuksellinen, hankittiin aineisto puoli-strukturoidun kyselyn avulla yksityisen päiväkodin vanhemmilta päiväkodin johtajan luvalla. Vanhemmat saivat itse valita vastaavatko kyselyyn vai ei, ja kyselyyn vastattiin nimettömästi. Myös kyselyn tarkoitus, se mihin tietoja käytetään, ja miten vastaukset käsitellään, kerrottiin kyselyn saatteessa vanhemmille, ja noista lupauksista on pidetty tiukasti kiinni.

Lomakkeessa olleet kysymykset olivat luonteeltaan sellaisia, että niihin vastatessa ei tarvinnut kertoa sellaisia lasta tai perhettä koskevia tietoja, joista olisi voinut päätellä vastaajan henkilöllisyyden. Edes täytetyt lomakkeet lukemalla ei ole nähdäkseen mahdollista aukottomasti päätellä, kenen lapsen vanhemmat tarkkaan ottaen kulloinkin ovat kyseessä. Lisäksi vastaukset on käsitelty kysymys kerrallaan siten, että lomakkeen kokonaisuutta on sivuttu vain etsittäessä perusteluita tietyyntyyppisiin, yleensä valtaosasta voimakkaasti poikkeavaan vastaukseen tai vastaamatta jättämiseen. Lisäksi, täytettynä palautettuja vastauslomakkeita ei ole minun lisäksi nähnyt kukaan muu. Olen myös pyrkinyt raportoimaan tulokset mahdollisimman totuudenmukaisesti mitään unohtamatta sekä olemaan mahdollisimman objektiivinen ja looginen vastausten analysoinnissa ja tulkitsemisessä. Tulkintani ja johtopäätökseni olen myös pyrkinyt perustelemaan mahdollisimman tarkasti ja totuudenmukaisesti. On tietysti mahdollista, että itse ei huomaa tai tunnista kaikkea, esimerkiksi jotain omaa tulkintaa ohjaavaa ennako-oletusta. Toisaalta, Eskolan ja Suorannan mukaan tutkija tekee todennäköisesti eettisesti asiallista tutkimusta, jos hän tunnistaa itse eettisten kysymysten problematiikan (Eskola – Suoranta 1998: 52).

9.3 Päiväkoti Kalinka nyt ja tulevaisuudessa

Edellä on tullut jo esiin vastausten vähäinen määrä sekä sen vaikutus opinnäytetyön luotettavuuteen. Työn tarkoituksena oli kuitenkin saada tietoa vanhempien ajatuksista päiväkodin kielitoiminnasta, mikä nähdäkseen toteutuu. Kyselyn tulosten perusteella kaksikielisille päiväkodeille on siis kysyntää. Vastanneiden perheiden enemmistö koki kaksikielisen varhaiskasvatuksen erittäin tarpeelliseksi ja positiivisia mahdollisuuksia antavaksi asiaksi. Kaksikielisten päiväkotien avulla voitaisiinkin huomattavasti edistää ja

tukea maahanmuuttajaperheiden asemaa ja sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Niiden avulla voitaisiin toisaalta edistää suvaitsevaisuutta ja positiivista suhtautumista vieraisiin kieliin ja kulttuureihin ja toisaalta myös tukea maahanmuuttajaperheitä, mikä tulee myös kyselyssä ilmi. Myös suomalaisten mahdollisuuksia kansainvälistyvässä yhteiskunnassa voitaisiin lisätä edistämällä lasten valmiuksia oppia vieraita kieliä ja kommunikoida niiden avulla.

Tarve kaksikielisissä päiväkodeissa tapahtuvalle kaksikieliselle varhaiskasvatukselle on tullut ilmi myös aiemmissa tutkimuksissa, kuten myös johdannossa käy ilmi. Lisäksi tämä käy ilmi myös Helsingin Sosiaali- ja terveystieteiden vuoden 2007 mietinnöstä. Siinä esitetään visio vuodelle 2020, joka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa on tarkoitus pyrkiä toteuttamaan. Päiväkoti Kalinkan toiminnassa toteutuu jo nyt suurin osa vision tavoitteista.

Vision tavoitteena ovat maahanmuuttajataustaisen lapsen suomen tai ruotsin kielen opetus sekä oman äidinkielen kehittymisen edistäminen yhdessä vanhempien kanssa. Lisäksi pyrkimyksenä on että varhaiskasvatussuunnitelmissa otetaan huomioon lasten ja perheiden monikulttuurisuus, ja että vanhemmat saavat varhaiskasvatuksen tavoitteista ja toimintaperiaatteista ja –muodoista tietoa mahdollisuuksien mukaan omalla äidinkielellään ja he tulevat kuulluksi lapsensa varhaiskasvatusta suunniteltaessa. Varhaiskasvatuksessa on myös tarkoituksena olla koulutettuja maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä sekä koko kasvatushenkilöstöllä monikulttuurisuusosaamista. (Varhaiskasvatuksen maahanmuuttajatyön kehittämisjaosto 2007: 40.)

Kaikki nämä edellä esitetyt tavoitteet toteutuvat päiväkotit Kalinkan ja myös useiden muiden kaksikielisten päiväkotien toiminnassa. Tästä syystä sekä Kalinkan että muiden kaksikielisten päiväkotien kannattaisi mielestäni tuoda itseään enemmän esiin kokeena ja osaavana kaksikielisenä päiväkotina, jollaiselle on tarvetta sekä tämän päivän että tulevaisuuden kansainvälisessä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Päiväkoti Kalinkassa on paljon venäjältä tulevien maahanmuuttajaperheiden lapsia jolle opetetaan päiväkodissa suomenkieltä. Venäjää äidinkielenään puhuva henkilökunta huolehtii myös siitä, että venäjänkielisten lasten äidinkieli saa tukea ja kehittyä. Näin toimitaan myös muissa kaksikielisissä päiväkodeissa ja tästä on maahanmuuttajille

kahdenlaista hyötyä. Maahanmuuttajalasten äidinkielen tukemisen ohella myös maahanmuuttajille voidaan näin tarjota työtä, jossa heidän äidinkieltensä on etu, joka on hyödynnettävissä heidän päivittäisessä työssään.

Kaksikielisten päiväkotien, kuten Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmissa otetaan huomioon lasten ja perheiden monikulttuurisuus. Päiväkodin arjessa toteutuu vierasta kieltä äidinkielenään puhuvien työntekijöiden kautta tavoitteet siitä, että vanhemmat saavat varhaiskasvatuksen tavoitteista ja toimintaperiaatteista ja -muodoista tietoa ja että he tulevat kuulluksi lapsensa varhaiskasvatusta suunniteltaessa omalla äidinkielellään. Lisäksi päiväkotia Kalinkassa on, ja on ollut jo kaksikymmentä vuotta, koulutettuja maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä sekä koko kasvatushenkilöstöllä monikulttuurisuusosaamista.

Tästä huolimatta ei tule mielestäni tuudittautua siihen ajatukseen, että päiväkodissa on kaikki asiat erinomaisesti. Myös kyselyssä tuli ilmi, että vanhempien mukaan päiväkodin toiminnassa on kehitettävää sekä kielen että muun toiminnan osalta. On tärkeää, että vanhempien toiveita kuullaan ja että ne pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan. Kehittämisehdotukset koskivat suurelta osin päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa esiin tulevia kiellitoiminnan keskeisiä periaatteita, mikä mielestäni osoittaa, että niihin vastaamalla voitaisiin kehittää ja tehostaa päiväkodin kielen ja kulttuurin opettamista lapsille, ja tätä kautta saavuttaa entistä paremmin tasapainoisen kaksikielisyiden tavoitteen.

Vanhempien näkemysten huomioiminen toiminnan kehittämisessä on myös suomalaisen varhaiskasvatuksen ja myös Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelmassa mainittujen keskeisten periaatteiden, lapsilähtöisyyden ja kasvatuskumppanuuden toteutumisen kannalta tärkeää. Se toteuttaisi osaltaan myös varhaiskasvatuksen sosiaalipedagogiikan päämääriä ja tavoitteita muodostaa sellainen yhteisö, jossa jokaisella ihmisellä on alkuperäisestä äidinkielestä riippumatta mahdollisuus toteuttaa ihmisyytään sen kaikissa arvokkaissa muodoissa (Kurki 2001: 115, 118). Toimintaa kehittämällä voitaisiin entistä paremmin toisaalta lisätä suvaitsevaisuutta eri kieliä ja kulttuureja kohtaan ja tarjota mahdollisuus tutustua naapurimaan kieleen ja kulttuuriin ja toisaalta myös tarjota pehmeä lasku suomalaiseen yhteiskuntaan venäjänkielisten maahanmuuttajaperheiden lapsille (Päiväkoti Kalinka 2010).

10 Yhteenveto

Tässä opinnäytetyössä toteutettiin kysely suomalais-venäläisen Päiväkoti Kalinkan lasten vanhemmille. Kyselyn tarkoituksena oli saada tietoa siitä, toteutuvatko päiväkodin tavoitteet lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamisesta, keksikielisyyden muodostumisesta positiiviseksi arvoksi lapselle sekä vieraan kielen ja kulttuurin opettamisesta lapsille vanhempien mielestä. Työn teoreettisena lähtökohtana oli monikulttuurinen varhaiskasvatus ja varhaiskasvatuksen sosiaalipedagogiikka.

Hyödynsin työssäni sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Keräsin aineiston vanhemmille suunnatuilla puolistrukturoidulla kyselylomakkeella. Kysymysten sisältö määräytyi päiväkodin kaksikielisyyden tavoitteiden sekä monikulttuurista varhaiskasvatusta koskevan teoreettisen tiedon perusteella siten, että kysymykset muodostivat kaksikielisyyden omaksumisessa tärkeiden elementtien toteutumista kartoittavia kokonaisuuksia. Jaoin kyselylomakkeen kaikille perheille, ja täytettyjä kyselyitä sain takaisin yhteensä 32. Analysoin suljetut kysymykset määrällisesti ja avoimet kysymykset sisällön erittelyllä sekä teemoittelemalla.

Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä Päiväkoti Kalinkan ja sen kielen ja kulttuurin opetukseen. Kyselyn perusteella vanhemmat pitävät kaksikielisyyttä hyödyllisenä ja positiivisia mahdollisuuksia tuovana asiana lapsen elämässä. Vanhemmat myös arvelivat lastensa saavan tukea kaksikielisyydelleen päiväkodissa ja oppivan siellä itselleen vieraampaa kieltä ja kulttuuria. Erityisesti kaksi- ja venäjänkieliset vanhemmat pitivät tärkeänä, että heidän lapsillaan oli mahdollisuus saada kaksikielisyyttä tukevaa varhaiskasvatusta jo arkielämässä selviytymisen kannalta.

Vastausten perusteella useimmat vanhemmista olivat valinneet lapselleen hoitopaikan Kalinkassa nimenomaan sen kaksikielisyyden vuoksi, monet erityisesti venäjänkielen opetuksen vuoksi. Käytännön tarve kaksikieliselle päiväkodille on tuonut päiväkotiin lapsia Helsingin lisäksi myös kauempaa, Vantaalta ja Espoosta. Kaikki vastanneet vanhemmat myös suhtautuivat positiivisesti kaksikielisyyteen, ja olivat hyvin selvillä sen positiivisista vaikutuksista lapsen elämään. Joidenkin vanhempien suhtautuminen kaksikielisyyteen oli myös muuttunut positiivisemmaksi lapsen päivähoidon myötä.

Kuten edellä on käynyt ilmi, Lapsen tasapainoisen kaksikielisyyden tavoitteen toteutumisesta on tämän kyselyn perusteella mahdollista arvioida tarkasti ja luotettavasti, mutta vastausten perusteella enemmistö vanhemmista ajattelee päiväkodin vahvistavan ja tukevan lasten kaksikielisyyttä. Suurin osa vanhemmista arvioi päiväkodin tukevan myös lapsen äidinkieltä sekä opettavan lapsille heille vieraampaa kieltä, mikä on tasapainoisen kaksikielisyyden saavuttamisessa välttämätöntä. Vanhempien vastaukset siitä, mitä kieleen ja kulttuuriin liittyvää heidän lapsensa olivat oppineet päiväkodissa, osoittautuivat kieliryhmien kesken melko samanlaisiksi ja niissä esiintyvät juuri ne asiat, mitä päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa on mainittu.

Vanhemmat toivoivat vastauksissaan lisää tietoa päiväkodin kielenopetuksesta sekä lapsensa kielen oppimisesta, jotta sitä voitaisiin tukea myös kotona paremmin. Henkilökunnalta toivottiin myös nykyistä systemaattisempaa pitäytymistä omassa kielessään. Toisaalta, myös tulkkaamista toivottiin lisää. Vanhemmat toivoivat myös arkitoiminnan monipuolistamista sekä venäläiseen kulttuuriin liittyviä elementtejä lisää.

Vastauksissa keuhuttiin päiväkotia monin tavoin. Vanhemmat ilmaisivat myös olevansa kiitollisia, että heillä on annettu mahdollisuus saada kaksikielistä päivähoitoa. Heidän mukaansa tällainen olisi hyödyllistä muillekin maahanmuuttajille. Useimmat vanhemmat myös esittivät toiveensa siitä, että päiväkodin toiminta tulisi vakinaistaa nykyisen kilpailutuksen sijaan. Toisaalta, päiväkodille tuli myös kritiikkiä. Vastauksissa toivottiin nykyistä enemmän liikuntaa ja ulkoilua, sekä valiteltiin siitä, että lapsen ryhmässä on viime aikoina vaihtunut henkilökuntaa usein, ja että niitä on pian taas lisää tiedossa.

Osallistumisprosentti oli melko pieni, vain 35%. Vastauksia tuli kuitenkin riittävästi tämän työn tarpeisiin, kyselyn tuloksia voi analysoida hyvin laadullisesta näkökulmasta käsin keskittymällä vanhempien vastauksiin sekä yksittäin että kokonaisuutena, jolloin voi helpommin arvioida niiden merkitystä ja taustalla vaikuttavia seikkoja. Tämä täyttää nähdäkseni tämän opinnäytetyön tarkoituksen saada tietoa vanhempien ajatuksia päiväkodin kaksikielisestä toiminnasta ja sen toteutumisesta päiväkodin arjessa sekä tuottaa niistä sellaista tietoa, jota voidaan hyödyntää päiväkodin toiminnan kehittämisessä vastaamaan paremmin perheiden tarpeita.

Lähteet

- Alijoki, Eila 1998. Pesästä pieni ponnistaa. Lasten varhaisten vuorovaikutustaitojen tutkiminen. Kirjayhtymä Oy. Helsinki: Kirjapaino Oy West Point.
- Bourgogne, Annika 1999. Nés sous de bons auspices? Etude qualitative de facteurs contribuant à l'acquisition du bilinguisme par les enfants d'un couple mixte. Tiivistelmä. Pro gradu –tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta, romaanisten kielten laitos. Verkkodokumentti.
<<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/19326>>. Luettu 18.3.2012.
- Eskola, Jari - Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hassinen, Sirje 2002. Simultaaninen kaksikielisyys: Läheiset sukukielet viro ja suomi rinnakkain. Väitöstutkimus. Oulu: Suomen ja saamen kielen ja logopedian laitos, Oulun yliopisto. Verkkodokumentti.
<<http://herkules oulu.fi/isbn951426648X/isbn951426648X.pdf>>. Luettu 18.3.2012.
- Sosiaalivirasto 2011. Päivähoidossa aloittaneiden lasten vanhempien asiakaskyselyn tulokset. Helsingin kaupunki. Päivähoito ja esiopetus. Verkkodokumentti. 11.1.2011.
<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/2017ff004591b9509dc0ff904f6e0592/2010aloitta neiden_lasten_vanhemmat_raportti.pdf?MOD=AJPERES&lmod=-955066795>. Luettu 9.4.2012.
- Helsingin sanomat 2011. Koulujen väliset erot halutaan kuriin. HS–Kotimaa. 29.12.2011
- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma(pdf) 2011. Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto. Verkkodokumentti.
<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/29eeb48043034931ba07facc34efaa85/Helsingin_vasu2011.pdf?MOD=AJPERES&lmod=-1906232789>. Luettu 3.9.2011.
- Hujala, Eeva – Parrila, Sanna – Lindberg, Päivi – Nivala, Veijo – Tauriainen, Leena – Vartiainen, Pirkko 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto. Varhaiskasvatuskeskus. 2. painos. Oulu: Oulun yliopistopaino.
- Jyrinki, Erkki 1977. Kysely ja haastattelu tutkimuksessa. 3.painos. Kustannustoimi. Vaasa Oy. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.
- Kaikkonen, Pauli 1994: Kulttuuri ja vieraan kielen oppiminen. Opetus 2000. Helsinki: Wsoy.
- Kaskela, Marja - Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 63. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kinos, Jarmo - Virtanen Jorma 2001. Lapsilähtöisen varhaiskasvatuksen kivijalka lapsuuden sosiologiassa. s.136-157. Kirjassa Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Toim. Karila, Kirsti – Kinos, Jarmo – Virtanen, Jorma. Jyväskylä: PS-kustannus WS Bookwell Oy.

Kunnalliset päiväkodit 2011. Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto. Päivähoito. Verkkodokumentti. Päivitetty 14.09.2011.
<http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/P_iv_hoito/P_iv_kodit>. Luettu 11.10.2011.

Kurkela, Reijo 2003. Tilastollisen tiedonkeruun opas. Tilastokeskus. Verkko-opas.
<<http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/05/>>. Luettu 27.12.2011.

Kurki, Leena 2001. Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatukseen. s.112-135. Kirjassa Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Toim. Karila, Kirsti – Kinos, Jarmo – Virtanen, Jorma. Jyväskylä: PS-kustannus WS Bookwell Oy.

Leino, Päivi 2011. Maahanmuuttaja lehtien palstoilla. Julkinen sana –sarja. Yle Areena. 12.5.2011.
<<http://areena-beta.yle.fi/ng/areena/radio/1285310>>. Kuunneltu 21.1.2012

Liebkind, Karmela 1994. Johdanto s.9-20. Maahanmuuttajat. Kulttuurien kohtaaminen Suomessa. Toim. Karmela Liebkind. Gaudeamus Kirja. Helsinki: Hakapaino Oy.

MOT toimitus 2010. Maahanmuuton hinta. MOT-ohjelma. Elävä Arkisto, Yle Areena. 8.2.2010.
<http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/maahanmuuton_hinta_51424.html#media=51428>. Katsottu 21.1.2012.

Puhakka, Vesa 2005. Tutkimusmenetelmät. PowerPoint-esitys. Kurssimateriaali. Tietojenkäsittelytieteiden laitos (TOL). Oulun yliopisto. 19.9.2005
<http://www.tol oulu.fi/kurssit/tutkimusmenetelmat/Tutkimusmenetelmat19_9.pdf>. Luettu 17.3.2012

Päivähoito 2011. Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto. Päivähoito. Kunnalliset päiväkodit. Verkkodokumentti. Päivitetty 03.08.2011.
<http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/P_iv_hoito/P_iv_kodit/ph_tarkeaa>. Luettu 11.10. 2011.

Päiväkoti Kalinka 2010. Suomalais-venäläisen koulun kannatusyhdistys ry. Venäjänkieliset päiväkodit. Verkkodokumentti. Päivitetty 17.06.2010.
<http://svk-kannatus.fi/Fi/www_kalinka_fi.html>. Luettu 10.03.2012.

Päiväkoti Kalinkan varhaiskasvatussuunnitelma 2008 (pdf). Verkkodokumentti.
<<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/a5b5f2004a17649ba6e9ee3d8d1d4668/Pk+Kalinkan+vasu2008.pdf?MOD=AJPERES&mod=312514898>>. Luettu 28.8.2011.

Salminen, Maija 2010. Vieraana Eva Biaudet, vähemmistövaltuutettu. Taustapeili-sarja. Yle Areena. 15.12.2010.
<<http://areena-beta.yle.fi/ng/areena/radio/1300030>>. Kuunneltu 21.1.2012

Tuomi, J. - Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Töttö, Pertti 2004. Syvällistä ja pinnallista. Teoria, empiria ja kausaalisuus sosiaalitutkimuksessa. Gummerus Kirjapaino Oy. Tampere: Vastapaino.

Varhaiskasvatuksen maahanmuuttajatyön kehittämisjaosto 2007. Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:62 Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 18.12.2007.
<<http://pre20090115.stm.fi/ka1197970411610/passthru.pdf>>. Luettu 9.4.2012.

Via Light 2011. VIA LIGHT – Language for Integration and Global Human Tolerance. Verkkodokumentti.
<http://www.pixel-online.net/ICT4LL2011/common/download/Paper_pdf/P11-279-FP-Burd-ICT4LL2011.pdf>. Luettu: 27.01.2012.

Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vuori, Jaana 2004. Isyyden mallit ja isien valinnat. Teoksessa Isäkirja: Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Ilana Aalto & Jani Kolehmainen (toim.). Tampere: Vastapaino, s. 27-63.

Tyytyväisyyskysely

TYTYVÄISYYSKYSELY LASTEN VANHEMMILLE KAKSIKIELISYYDEN TOTEUTUMISESTA PÄIVÄKOTI KALINKASSA

1. Kyselyyn vastaa:

äiti   isä   molemmat

2. Kotikaupunkinne?

Helsinki   Espoo   Vantaa

3. Montako lasta teillä on tällä hetkellä Päiväkoti Kalinkassa?

1   2   useampi

4. Milloin hoidossa parhaillaan oleva lapsenne aloitti Kalinkassa?

syksyllä/keväällä_____

5. Mikä on lapsenne äidinkieli?

suomi   venäjä   hän on kaksikielinen

6. Jos lapsenne on kaksikielinen, kumpi kieli on vahvempi?

suomi   venäjä   molemmat ovat yhtä vahvoja

7. Millä perusteella valitsitte lapsellenne hoitopaikan juuri Päiväkoti Kalinkasta?

8. Onko mielestänne lapsenne tarpeellista oppia molempia päiväkodin kieliä?

kyllä   ei   en osaa sanoa

9. Miten ajattelette kaksikielisyyden vaikuttavan lapsenne elämään?

10. Onko suhtautumisenne kaksikielisyyttä kohtaan muuttunut lastenne päivähoidon alkamisen jälkeen?

kyllä: Miten?

ei   en osaa sanoa

11. Onko lapsenne mielestänne saanut tukea kaksikielisyydelleen päiväkotikalinkassa?

kyllä, paljon   kyllä, jonkin verran   kyllä, vähän
ei yhtään   en osaa sanoa

12. Tukeeko päiväkotimme mielestänne lapsenne äidinkieltä?

kyllä, paljon   kyllä, jonkin verran   kyllä, vähän
ei yhtään   en osaa sanoa

13. Onko lapsenne mielestänne oppinut itselle vieraampaa kieltä päiväkotikalinkassa?

kyllä, paljon   kyllä, jonkin verran   kyllä, vähän
ei yhtään   en osaa sanoa

14. Millaisia vieraaseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä asioita lapsenne on oppinut päiväkodissa?

15. Mitä kehitettävää Kalinkan kielen ja kulttuurin opetuksessa mielestänne on?

16. Millaisen arvosanan antaisitte Kalinkalle asteikolla 1-5? (1=heikko, 5=erinomainen)

5   4   3   2   1

17. Mitä muuta haluatte sanoa Kalinkasta?

KIITOS, ETTÄ KÄYTTITTE AIKAANNE TÄHÄN KYSELYN VASTAAMISEEN!

Reetta-Leena Mikkonen
sosionomi-opiskelija (AMK)

Kyselyn saate

Hyvät vanhemmat!

Olen sosionomi-lastentarhanopettajaopiskelija Metropolia Ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyönäni tyytyväisyyskyselyn Päiväkoti Kalinkan kaksikielisuuden toteutumisesta kaikille lasten vanhemmille.

Kyselyn avulla on tarkoitus saada tietoa teidän, lasten vanhempien ajatuksista päiväkodin kaksikielisyydestä ja sen toteutumisesta, jotta toimintaa voitaisiin kehittää jatkossa vastaamaan paremmin perheiden tarpeita.

Kalinkassa tavoitteena kaksikielisuuden suhteen ovat varhaiskasvatussuunnitelman mukaan

1. lapsen tasapainoisen kaksikielisuuden saavuttaminen
2. kaksikielisuuden muodostuminen positiiviseksi arvoksi lapselle
3. vieraan kielen ja kulttuurin opettaminen lapsille.

Tarkoituksena on siis kysyä tyytyväisyyttänne ja ajatuksianne näiden tavoitteiden toteutumisesta.

Kyselyssä on sekä avoimia kysymyksiä että rajattuja kysymyksiä, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Toivon, että jaatte ajatuksenne ja mielipiteenne avoimesti.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Voitte vastata kyselyyn nimettömästi. Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti, ne näkee vain allekirjoittanut, eikä valmiista opinnäytetyöstä voi päätellä vastaajien henkilöllisyyttä.

Vastauksenne ovat todella tärkeitä päiväkodin toiminnan kehittämisen kannalta!

Kysely palautetaan viimeistään 17.02.2012 oheisessa kirjekuoressa oman ryhmän työntekijälle.

Mikäli ette halua osallistua kyselyyn, palautatthan silti lomakkeen päiväkotiin tyhjänä.

Suuri kiitos ajastanne ja vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin
Reetta-Leena Mikkonen
sosionomiopiskelija (AMK)
sosiaali-
Metropolia Ammattikorkeakoulu

Jos haluatte tarkempia tietoja kyselystä tai siihen vastaamisesta, niin voitte ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse.